

IGNJAT ĐURĐEVIĆ

UZDASI MANDALIJENE POKORNICE

Gosp. VICENCU ZMAJEVIĆU,
arkibiskupu zadarskomu, apostolskomu
namjesniku po Serviji, Arbaniji &.,
D. INJACIJO DŽORDŽI.
opat melitenski, p.

Siluje me vele uzroka za Vašemu Prisv^{mu}. i Pripoš^{mu}. Gospodstvu moju *Mandalijenu*, koja iz svoje spile na prostranu svjetlos od svijeta ishodi, osobito priporučit i pokloniti. Er tkomu razložitije da poklonjena bude *Pokornica* razglašena neg onomu koji je je i rukopisanu toliko ljubio i dô joj način da se iz pritištaonice zaudugo razglasi? Tkomu da se priporuči *Svetica*, koja cijec nje goruće vjere dostoja bit od Isukrsta učinjena, kô upisa s. Jerolim, *apostolorum apostola* - neg onemu koji i pismom i riječi, i razumom i hrabrenosti neockvrnjenu čas, oblas nekrenutu i uzvišeno nadimenovanje suproč bezobraznijem općene crkve odmetnicima rimskoj pravovjernosti i zadarskijem doštastijem arkibiskupima nedobitno uzdržo je? Tkomu da se prida blaženica koja *dilexit multum*, neg onomu koji toliko žestok ljubovnik prema višnjemu i toliko uredan nastojnik u božjoj baštini milinom od čudi, stavnosti od besjede, mudroznanjem od pameti i blagodarnosti od djelovanja ne samo svojijeh podložnika nu i daleka i inostrana srca inokupno k sebi zlatnijem uzam od držanoga dugovanja i povoljnoga dobrohtjenstva priteže?

Ali pokli ove, koje Vam poklanjam, kratke pjesni sasma su malahan dar i mojoj želji i Vašoj dostojnosti, prilagam sve što za sad mogu, to jes moje srce pripožudno za vazda se Vaše zvati. I pokli, pritegnut glasom od Vašijeh izabranijeh i uzmnožnijeh kreposti, odavna željeh bit od Vas prigrljen za prijatelja i slugu ter iskah podobnu prigodu za tu hvaljenu požudu stavit u djelo, sad kada uzdam se da nađoh što iskah i da po Vašoj blagosti zaisto steć ću što žudjeh, ostaje mi toliko gizdavu sreću, stečenu nepristavnom službom, nedospjetno utemeljivati. Zato molim Vaše Prisv^{lo}. Pripoš^{no}. Gosp^{vo}. da kako ste cijec Vašega blagodarstva svakomu priobilni milostima, tako i meni budete zapovijedima, koje za najdraže milosti scijenim, er po njima poznat ću da Vam sam u dobrohtjenju, i tolíkijem dobrom naslađivat ću se, imajući ga sveđ na pameti. I s ovijem ljubeći ruke Vašemu Prisv^{mu}. i Pripoš^{mu}. Gosp^{vu}. klanjam se osobito.

Na XX. setembra MDCCXXVIII

ŠTIOCU

Prije neg prođeš naprijeda, molim te, prijatelju, ne budi ti teško ova kratka napomenutja pogledati, njeka za tvoje lašnje razumjenje u štenju, njeka za moje potpuno opravdanje u složenju.

Prvo: znaj da mi adrijanski primorci ali Slovinci od Dalmacije nejmamo stavna i osobita zakona od urednopisanja aliti *ortografije*; er pišući mi tuđijem, to jes latinskijem slovima, kojijeh vlas svaki od nas ne sudi jednako, kako tkomu na um dohodi i bolje vidi se, zbiramo i razređivamo ta slova po riječijeh. Pače budući Džamanjić Dubrovčanin radio utemeljit i zasjeći uredbe od skladnospisja slovinskoga, dogodilo mu se što jur velikomu Platonu u uredbah i zakonijeh od njegovu skupnovladanja ali *republike*, koji su bili od njecijeh hvaljeni, od njecijeh pohuljeni, a od nikoga nasljedovani.

Zatoj ćuteći se ja slobodan za u tomu kako hoću djelovati, vidje mi se podobno, koliko mogoh, ugoditi pismo s načinom najobičajnijem našega dubrovačkoga govorenja i staviti pomnju za uklonit se od svakoga dvobilježja aliti *ekvivoka* od riječi. Krocijec česa uložih dvoje slovo na mjesta. Razdijelih s od *I* i ovo posljednje stavih mješte slovinskoga *s*, ter upisah *I emglja »terra«*; *I lato »oro«*; *I avjet »voto«*; *u I di I ati »inalzare«* etc. Nadstavih klobučac riječima pokratjenijem, na priliku *kâ, tve, me* etc., to jes *koja, tvoje, moju* etc. Priložih mnokrat nadslovak (*accento*), gdi jesu riječi sjedinjene: kako za rijet *ovoje »quest'e«*; *mismo »noi siamo«*; *draghmisi »mi sei caro«*. I također (što, molim te, da osobito pametuješ) riječima od minutoga vremena (*preterito*) koje slovom *i* svršivaju, pristavih zlamenje, da se od inijeh vremenâ na očigled razaznaju; to jes minuto vrijeme zaglavih slovom *j* dugijem, a svijem inijem *i* kratko ostavih, na priliku:

Ti svjet gljubj, nebbo ostavj. »Amasti il mondo, il ciel lasciasti«. Onte hvalj, slavj, uo nosj. »Egli ti lodo, glorifico, inalzo«. On gljubi »egli ama«, ti gljubi »ama tu«; ah da on gljubi »o s' egli amasse«; kad on uo gljubi »quand' egli amera« etc. Ostalo što tvorih rad bistrijega razumjenja, mnim da bez truda pospješno ćeš po vidjenju i raskušanju razabrati. A gdi ne bi prilike od zamršenja i tamnosti, malo hajah, i upisah kako mi na ruku dođe.

Drugo: dajem ti na znanje da u spijevanju momu uzdržah njeka imena inostrana, na priliku *anđeli* etc. Nu ne čudi se, er to učinih po izgledu i običaji od našijeh scijenjenijeh i poglavitijeh pisalaca. Također premda stari naši općili su govorit: *po nas, pri nas, u nas, o nas, na nas; po vas, pri vas* etc.; *po njih* etc., besjedeći ne o prihođenju neg o boravljenju stanovitu - ja za bit brže razumjen, obrah se ugodit s običajnijem sadanjem besjedovanjem i rijeti: *u nami, pri nami* etc.; *u vami* etc.; *u njima* etc. Još i kojigod drugi davnji govor, sadanjijem ušima malo uljudan i običan, izravnih i ponapravih, da bolje i primjenije pada. Stari veljahu: *uze ju »nju uze«*; *on ju žudi »on nju žudi«* etc., a ja, kako se sad u pozna doba običaji, rijeh: *uze je, on je žudi* etc. Ovo hoteći učinih; akoli u čemu glavnijemu nehoteći zađoh, htjej milostivo tvojom dobrotom oprostiti a mudroznanjem ispraviti.

Treće: Svako tijelo pod svjetlosti ima svoju sjenu, i svako složenje koje na svjetlos izide, ako je pohvaljeno, steče tko mu tu hvalu prione nenavidno opsjenivati. Bogu hvala, moja *Mandalijena* malone sve mudre nađe za proslavnike; ali zasve to, ne minu je tko reče da uzdisanje Mandalijenino nije naravno i da tko plače nazbilj svoj grijeh, nije moguć urešeno bolovati. Nu ne sasma dobro taj promisli, pokli otole slijedi (dim za špotu), da razboričnije i uljudnije, neg svoj grijeh u mojijeh pjesnijeh *Mandalijena*, plače u popijevkah kneza Nikolu kneginja Vidosava, koja naravnom i neredbenom bolesti kidajuć vlase, mećući ih za se, leleka i bugari: *Jaohve si njoj žalosnoj*. Dakle sveti bogoslovac Grgur aliti mudarac Apolinarijo zađe, kad u prikazanju muke gospodinove stavi u usta od boleznivijeh nasljednika tužbe i

mudroznane i urešene? Dakle Jerolim Vida i Sanacar i Mantuan i tolici ini sagrubiše skladnopjevajući suze i uzdisanja od svetijeh i ne slijedeći nered od naravnjega hukanja i jaukanja, koje urnebesno iz srca žalostiva uzbuknjiva i oglasiva se? Ukratko: kad bi to tako bilo, ne bismo nikad imali složiti nijednu tužbu u pjesan; er naravnijem načinom zaisto nitko ne poje tužeći se. Bî i još tko reče da Mandalijena neprilično besjedi, pokli duboko bogoslovstvo aliti *teolodžija*, koja se pod meštrom uči, malo se nahodi u ženah, premda prisvetijeh. - Snebivam se na taj govor, er Mandalijeni, koja Isukrsta istoga za učitelja u bogoslovstvu imala je, ako itkomu, podoba se na učiteljsku bogoslovno besjediti.

Rijet će tkogod da drugo uzdisanje nije od izgleda prem duhovnoga, er ljuveni život Mandalijenin pripovijeda. Ali nije tako, pokli na ti način ne bi bila od prem duhovnoga izgleda ni zrcala od ispovijesti koja u sebi uzdrže sve vrste od grijeha izbrojene i prikazane. Znaj dakle, da kako djeloispravnici aliti *moralisti* pripovijedaju i prikazuju te grijeha za štioce privesti na ispovidenje i pokajanje, tako i ja htjeh stavit diklicam prid oči prilijepo i prikorisno ogledalo, neka se čuvaju i od malijeh početaka i neka bježe općenje od zlijeh družica, i ako se čute da su što skrivile, isplaću, iskaju, ispokore svoj grijeh zajedno s grešnicom i pokornicom mladom, lijepom, gizdavom, gospodičnom Mandalijenom.

Pridružih k *Uzdasima* i njeke pjesance, koje veći dio prvina su od moje mladosti. Malo su, znam, dobre; nu svaka mati djecu i nezgrovnu ljubi ter neće da izginu. Ista mojemuča priljupka je svomu porodu i mni za prilijepo sve nje porođene grdobe i izopačenja od naravi. Ako ti ne ugone, ostavi ih: ti car, ti gospodar za štiti ih i ne štiti. Bjeh ih vele veće od djetinstva složio, nu jur idući za stati u Rimu, kô stvar zalihu i male scjene užegoh svekolike ke bjehu pri meni, - ali ne s potpunijem porazom, er mnoge između ostalijeh u tuđijeh rukah sahraniše se, one navlaštito koje ljuvezni i taštine ishitrenije sadržahu, ter od družijeh u kitu složene idu s mojom bolesti po rukah s natpisom od *Razlicijeh pjesni Nika Brnje Džordži*, vlastelina dubrovačkoga, kojijem se imenom nazivah prije neg odstranih se u redovništvo. Još imam i *Saltijer slovinski*, to jes istomačenje od sto i peset pjesni Davidovijeh, koga uzdam se da ću ti, iz pritištaonice (*stamperia*) na svjetlos iznesena, ne nakon vele vremena dobrovoljno pokloniti. Ne propustih ni u razdriješeno i prosto govorenje štogodi slovinski upisati, i među ostalo *život priblaženoga čaćka Benedikta* etc. Ovo ti sve pripovidjeh, neka poznaš da moje književno nastojanje, zasve o družijeh naucijeh zabavljeno, uzdržalo je sved osobitu ljubav svomu rodnom jeziku i svojoj adrijano-slovinskoj pokrajini, koju, premda i sada prionut latinski i talijanski pisati razlika nepogrdiva umohitrenja, držim srčano i dobrohoćno sveh prid očima; i sve što pišem, činim da nju gleda, da nju utišti, da nju hvali i uzmaža u plemenitoj sceni i svijetlu imenovanju prid svijetom. Dospjeh još ti i ovo nauzdanu napomenući: da kad podobno uzmožeš, dostojiš se ne jednom, neg i opet prošiti slijedeća Mandalijenina uzdisanja, er po svjedočanstvu od prijateljâ poznah da najmanje su ugodna u najprvom susreću. I višnji ti svaku čestitos udijelio!

Još molim tvoj razum i dobrotu, da što u *Pjesnijeh razlicijeh* srećeš saviše rećeno suproč ženama, primiš za pjesničko uzveličenje aliti ezadžeracijon a ne za istinu: er ih i ti scijenit imaš, kô ih i ja scijenim, mogu rijet, sve inokupno, za vrijedne, kreposne i bogumile. I iznova prosim ti s nebesa svaku sreću.

Uzdisanje prvo

U SPOZNAVANJU

Vjero sveta, koju začu
slavnom riječi ćaćko slavni,
davne istine novi zraču,
novijeh slava zraču davni;
bog je sunce rajskih dvora,
ti rajskoga sunca zora.

Ti pričista, lijepa i draga
slijepijem nami dan si običan;
na celov se tvoj podlaga
bitjem, znanjem puk različan,
i tvoj slijedeć stijeg pribijeli,
jedno ufa, ljubi i želi.

Ti si umrljem, kad se skruše,
provodica privesela,
ključ od raja, raj od duše,
od kreposnijeh duša djela,
dobro očito, skrovna istina,
tamna svjetlos, svijetla tmina.

Ah s uzroka ne drugoga
negli s tebe prosvijetljena,
Isukrsta ljubjenoga
lijepa obljudi Mandalijena,
i čovječku pazeć sliku
boga pozna u čoviku.

Ona ostavi grešne pute,
ures vrže svoga od lica
i sred ljuti raspuknute
ukopa se pokornica,
da bi u raj u pak poznala,
što 'e po tebi vjerovala.

Tijem razlog je, kad nju pojem,
gdi u spilah svoj grijeh žali,
da me obasjaš zrakom tvojijem,
er te hvalim u nje hvali;
u nje slavi tvâ se krije,
er što 'e slavna, po tebi je.

Zato slabijem mo'im pjesnima
tvôm stavnosti stavnos stvori,
nek uvijeke ja po njima

rajski lovor stečem gori
i mâ trublja s boljom česti
vrhu zvijezdâ bude sjesti.

Kraj franačkijeh plodnijeh strana
marsiljska se pustoš vidi,
gdi od vijeka zaharana
ustaranijem mrakom blidi,
a niz pleći brijega strma
nore luzi pusta grma.

Naježenijeh iz ponora
crne magle ljut izmeće,
kamenitijeh vrhu gora
leže od snijega gore veće,
ter uzrasla kruni zima
sijedo čelo oblacima.

Ču'eš iz klisur muklo odisat
vjetre i rijeke gdi se ore
za potopom satarisat
sela u sebe, sebe u more;
reve voda i u vrlini
plače raspe koje čini.

Uzmnažaju sred slobode
prijecijeh zvijeri stada česta
svo'em vapajom buku od vode,
svojjjem strahom strah od mjesta;
reži medvjed, vuk zavija,
vepar hroče, zvižde zmija.

Tuj gdi puklom pod grebeni
pridušena noć boravi,
željno stupaj svoj hrabreni
Mandalijena lijepa ustavi
i ukopa tvrde u stine
s svo'om ljeposti svo'e krivine.

Ljubovnica ona ognjena
njegda od ljudi, sad od boga,
osta svijetu prigrabljena
silom plama nebeskoga,
ter neumrloj pri ljubavi
svijet i sebe zaboravi.

Ištom lice Jezusovo
vidje i skupljen raj u njemu,
kroz gorjenje čisto i novo
ponovljena osta u svemu,

leteć svoga iz pepela
pomlađena ptica bijela.

Njega drži vrhu svega,
njega misli, š njim besjedi;
njega živa, mrtva njega
ište, žudi, dvori i slijedi,
i jedina š njim saviše
njim odiše, š njim izdiše.

Kolikrat se ne zasrami
uz grob sidjet, svoj drag gdi je,
kô da radi svo'im suzami
tvrđi mramor da razbije,
živuć smrtnom pri zatvoru
veće unutra neg nadvoru.

Pokoj naći jaka nije,
pravi er pokoj nje prošo je;
mre, er ne mre, kad umrije
tko bi duša duše svoje;
i bez duše živa ako je,
sama ljubav duša joj je.

Blagi Jezus ganut stoga
lijek donese na nje vaje
i uskrsnut lica svoga
prvu suncem obasja je,
da učitelja slavna i živa
navjesnicim navještiva.

Nu on kad pođe k ćaćku svomu
iz rođenijeh ona strana
po progonstvu židovskomu
bi nemilo istjerana,
da po moru sionom ište
inostrano utočište.

Ali trpeć toj za boga,
primi sve za tuge male,
dokle s kraja evrijenskoga
na marsiljske stupi žale
i odredi pod stijenama
bogu i sebi živjet sama.

Mrkla spila ah kô u sebi
nju primeći osta rada,
mneć da je ona sunce s nebi,
ke ne viđe vik dotada;

noć uzigra, kad svo'u tminu
od nje lica zrak opsinu.

Gluha zabit, mrak od spile,
strah i golet, glad i zima
biše srcu nje primile,
er nemile bjehu očima,
čijem plam ište nje požude
veće u trudijeh istijeh trude.

Ona od lijepijeh cvijet i kruna
jur nadsiva sunce i zvizde,
draga, uresna, slavna i puna
časti, dvorbe, hvale i gizde,
i u napravah svijet gizdava
svo'im napravam bi naprava.

Porušena sad u stvoru
poniženoj u odjeći
uze boles i pokoru
za razgovor svoj najveći,
za utjehu tugam pače
svakčas tuge patit jače.

Uze izgled ona iznova
za napravu od pramena
naježenijeh u dubova
i u grma raspletena,
a u rijeka nauk uze
bez pristanka ronit suze.

Vidje vihre bit planinu, -
udri bičim nago tijelo;
izgleda se blijedu u tminu
i bljedilom prikri čelo;
plah zvijeri vidje u gori,
i za boga zvijer se stvori.

Gorko zelje i neznano
nje lijepe usti prudi i truje;
pitje s plačom izmiješano
većma žeđu razdražuje,
a pogled joj straši odsvuda
zamršena divjač huda.

Ako 'e ikada tko vidio
drag perivoj pun miline
gdi 'e proharan ublijedio
pod udorcim zle godine,

komu ostavi prijeka šteta
plot bez busa, bus bez cvijeta,

ter pod silu tešku odviše
slomjen čemin s rusom cvili,
a prikiden gorko izdiše
uz ljubicu ljubdrag mili,
mlade dikle plaču svoga
poraz cvijetja ljubjenoga: -

taka je u cvijet svo'e mladosti
Mandalijena u dnu od gore,
čijem perivoj nje ljeposti
hara silnos od pokore,
koliko joj dušu shara
njegda od svijeta zla privara.

Zlato, kijem se pram dičio,
na svenuto pride lice;
od usta je trator mio
uzeo sliku od ljubice,
a svakdanji biči ljuti
poraziše lijere od puti.

Bješe jednom zrak od jutra
prosvijetlio vrh od hridi,
neka u spili ona unutra
strašno mjesto bolje vidi,
i sva skrovna njoj otvori
strašne od noći danak gori.

Prvo umuknu, pak smetena
kliče vapit u glas ovi:
»Ovo li su, Mandalijena,
urešeni tvo'i dvorovi?
ovo li su svijetli stani
kijem se klanjo zrak sunčani?

Bih gospođa! jasnom dikom
zlato uresi prame moje;
pod vlastitom môm šibikom
slavni Magdal robovo je;
dvoriše me jaoh nekade
dični mladci, dikle mlade.

Sad, kad vapim glasom mojim,
meni sama hrid se oziva;
moje suze suzam svojim
strma rijeka sadruživa

i nestavni vjetri plasi
natječu se s mo'im uzdasi.

Nu razlog je, tko na svijeti
po krivinah zvijer se učini,
da pustošne sred goleti
žive kô zvijer u planini
i da nije med ljudima
tko ufanje u njih ima.

Pravo 'e da tko griješeć uze
među ljudem zvjersku sliku,
među zvijerim roneć suze
dođe ljudsku na priliku,
er kajanje svo'im suzami
nas i boga vraća nami.

Lele, lele veomi ružna
bogu, ljudem, istoj meni!
ah da ikako mogu tužna
uteć srca vaj skroveni,
sa mnom uzrok mojijeh zala
u pako bih ukopala.

Eto stara zloća kleta
sjenom lica pakljenoga
mene straši, kori i smeta,
i spomena grijeha moga
ranja u teškom nepokoju
glusijem bičim pamet moju.

Sve što u vele jur vremena
skrivih, sad me snađe ujedno;
mâ 'e svijes na me nabunjena,
srce smeteno i neredno;
boj, bojnica, polje od boja
suproč meni duša 'e moja.

Pazeć nebo sva prottnem,
er svo'ih sudâ znam visine;
kad nizdoli pogled svrnem,
vidim mjesto me krivine;
kad zatvorim vid smučeni,
gledam grešnu mene u meni.

Kud se obratim, sve mi uzroči
trud i kaže što sam bila:
donosi mi noć prid oči
me razblude, ke je krila,

skrovna a zabit me privare,
me poruke skrovne i dare.

Zemlju plešem - ona usplodi
cvijetje me sam dražijem dala;
sunce veli: 'Ti kadgod
ime od sunca jesi imala';
mjesec opet: 'Mojijeh zrakâ
viđ nestavnos - ti bi taka.'

Zvijer slikuje mu slobodu,
moje pusto bitje gora,
moju ljepos dan na ishodu,
me naprave cvijetna zora,
a tvrdina hridja ovega
mene u zlobi tvrđu od njega.

Svud se vidim, svud opako
me življenje prid mnom šeta;
sud i sudac, smrt i pako
crnijem krilim svud me oblijeta,
i taka sam očim mojim,
kakva uvijek bit dostojim.

Bježim tužna, niti umijem
znat kud bježim - bježim samo;
divjijem mrakom lice krijem
po pustinji sjemo i tamo,
klisurami sa svijeh strana
i strahoćom zazidana.

U nemiru, sumnji i smeći
iza stanja mijenim stanje:
bježim, ali jaoh bježeći
sa mnom nosim me spoznanje;
krijem se, ali vajmeh meni
ne krijem se môj spomeni.

Oblak kî mi sunce krije,
sunce u plač me ke raščina,
plač kojemu slike nije,
slika od smrti, smrtna tmina,
momu srcu od staroga
spoznanje je grijeha moga.

Prije oblaka grom me opsine,
prije groma trijes me udara,
prije trijeska me smrt prikine,
prije smrti me pako shara,

kad između plača i cvila
spomenem se što sam bila.

Ah grdoćo me krivine
štetna, izdavna i himbena!
ljudi blazniš da te učine,
pak ih koriš učinjena,
da se sobom srame i budu
osudeni na svom sudu.

Ah sad vidim u nevrjeme,
grdi griješe, varke tvoje;
sad sram i strah nasrće me,
kî me onda snać imo je,
kad me na zlo svjetovo si;
ah sad poznám tko sam, što si!

U ništa sam obraćena
s tebe, er ti si ništa u tebi -
ništa, er milos božanstvena,
duša život, cijena od nebi,
sve i samo dobro od svijeta
po tebi je meni oteta.

Boga ote mi, kî 'e sve meni,
a ja ostah ništa od ništa,
ništa u dobru, ništa u cijeni,
ništa u djelijeh svijeh godišta,
ništa u svijesti, ništa u znanju,
u vječnomu ništa ufanju.

Er samo ono rijet se može
da ima u sebi bitje svoje,
što 'e bez grijeha, pokli, o bože,
dobru tebi prikladno je;
grijev i grešnik tijem ništa su,
er bez dobra svakoga su.

Nu premda si, griješe, ništa,
vele činiš, ah jaoh vele!
s vjekuvječnijeh ti sjedišta
rajskijeh dvorân čete bijele
nesmotrno na vrat rinu
tamnijeh oganj u pućinu.

S tebe voćkom ćaćko prvi
vas rastrova rod došasti;
s tebe ogreznu bratskom krvi
zemlja, i draćam sva porasti;

s tebe umrli kuša'u svuda
teško očinstvo vaja i truda.

S tebe u vodah svijet popliva
i u daždu jur sionu
sva se uduši zemlja kriva,
i s grešnikom grijeh potonu;
s tebe potop zgar ognjeni
cijele gradove iskorijeni.

S tebe mači bojni sijeku,
sila, izdajstvo, plijenstvo mori;
s tebe skrovna smrt je u lijeku,
zmija, u cvijetju, lav u gori;
s tebe nejma vjeru istinu
ljubi u vojnu, ćaćko u sinu.

S tebe stvorac na stvorenje
a na stvorca stvor udari;
prvostvorno zametenje
ti se možeš rijet od stvari,
nesklad, nered, nemir, šteta
tijela, duše, neba i svijeta.

Gdje ti prideš iznenade,
mrči u nami božja slika,
znanje oslijepi, razbor pade
i u čovjeku nije čovika;
još da i bog može umriti,
ne usprežeš ga pogubiti.

Kobna zvijezda, plam od trijeska,
more, vihri, trešnje i kuge,
sva svjetovna, sva nebeska,
srdžba, osvete, brige i tuge
tvâ bit slika mogle ne bi,
er što mogu, sve 'e po tebi.

Rijeke selijem, luzim plami,
vihar njivam, val plavima,
kuga tijelu, trijes gorami,
kobna zvijezda kraljevima,
trešnja samijem zgradam udi,
a ti, o griješe, svijem, sved, svudi!

O gusare vječnijeh dara,
božje krvi raspe hudi,
vječnijeh šteta voćko stara,
koja truješ u razbludi;

o pučino zla svakoga,
koja uzvireš tja do boga!

O pučino za proždrijeti
što bi, što jes, što bit može;
smrti, kâ mrijet, a ne umrijeti
činiš, da se muke uzmnože;
zubljo, kâ si pako stakla,
pakle od svijeta, pakle od pakla!

Er ti paklom pako stvaraš,
ti s' plam, ti crv, ti neufanje
da ga ti sâm ne razgaraš
bio bi pako uživanje;
ti sâm kroz tvu sjenu opaku
zastupaš mu božju zraku.

I silnika tolikoga
u te, o dušo, primila si!
ti li uvrijedi boga tvoga?
ah jaoh vajmeh, i mogla si?
ah moj griješe, ah zli svijete,
ah kô tnem misleći te!

Nu zloće li me ne oprosti
kroz prislavne svo'e besjede
Jezus, kî me svo'om milosti
na pravedni put privede?
da što ištete, jadi i smeće,
kad, kakva bih, nijesam veće?

O čudesa neviđena!
o mâ česti goraka svime!
ista ljubav božanstvena,
ista milos vaj straši me
i boj bije nesmiljeni
mâ čestitos suproč meni.

Jakno brodar koga u tmuni
val uzrasto s noćim rva,
kad se ugleda u tišini,
ku mu donije zora prva,
još u srcu miran nije
misleć prednje pogibije, -

mislim staroj o krivini
mislim višnjju milos mnogu
i što Jezus za me učini,
i što učinit za nj ne mogu;

i znam da tko vele prima
vele vratit vajmeh ima.

Znam i muku sina boga,
znam i mjerim po načinu
veličinom lijeka toga
me nemoći veličinu,
i zaplatit taj lijek hoću
sličnom mukom, - nu kako ću?

Gdje ste, o žive smrti od gore,
vepri ognjeni, zma'i srditi,
kijeh glas stresa sej ponore
kroz urnebes gromoviti?
Hod'te punit s djela hrla
mnom otrovnijeh propas grla.

Stijene uzrasle, kijeh strahoća
u strmoglav nad mnom visi,
grda sliko mojijeh zloća,
ke do neba smjenstvo uzvisi,
ah za milos na me orite
vaše vrhe strahovite.

Ah otruj se kužnu u dahu,
povjetarce najmilije,
boli teške i smrt plahu
svaki odihaj moj da pije
i da s trudim smrtnijem ljutim
bez usmrtja mrijet se ćudim.

Bez ufanja zore drage
stisnite me, noćne sjeni!
sve nekobne, sve neblage
istječite, zvijezde, meni!
budi čemer sva dubrava,
čemer voda, čemer trava!

Zgar krvavijem meni oblakom
kršite se oko čela
s bukom, s treskom, s smećom svakom,
daždi od ogânj, gradi od strijela,
i života od mojega
porazite do biljega.

Stvori drazi, hudi stvori,
kî mom grijehu druzi biste,
pomoz'te me u pokori,
kî me u zloćah pomogli ste;

stvorca uvrijedih - nabunjeni
ustanite suproč meni!

Ah nesvijesna! ah jaoh tkoga
prema tvojoj kličeš zlobi,
kad pedepsom grijeha tvoga
stvorenje se sramilo bi!
Toliko si, Mandalijena,
s tvo'ih krivina potištena.

I čudim se na me od groma
glasom da se svijet ne opriječi,
vapeć: 'Želje tve veoma
ponosite jesu i riječi:
ohole se srećom druzi,
a tvâ oholas raste u tuzi.

Zvijeri, vihre i trjeskove,
povjetarce, zemlju i more
zaman, zaman tvoj glas zove,
da te zatru, da te umore,
er sve stvari podsunčane
na viša su djela obrane.

More 'e stvorno, da 'e dovika
izgled stvorca veličini;
kruna 'e nebo, trijes šibika,
pristolje mu oblak čini,
slikuje se posred tmina
svoja otajna kraljevina.

Zvijezde oči njegove su,
kijem bdi više svoga stvora;
kad se jazi vjetrim tresu,
tuj se jakos svo'a zatvora,
a u hridi zlamen stavi
nepomične svo'e naravi.

Stavi u gore skot nesvijesni,
da uči strah nas od nebesi;
da njegove zrak ljuvezni
siva odasvud, on uresi
kitam voća, cvijetja i trave,
polja, livade i dubrave.

I oni da svo'u čas zabudu
i pocrne svijetlo lice,
ter krvnici tamni uzbudu
tač pogane izdajnice?

Ne, ne viku! ti bud' sama
za pedepsu tvo'im zlobama.

Tebe tobom muči i ranja',
ti bud' sličan poraz tebi;
crv smrdeći od spoznanja,
kî se od grijeha začu u tebi,
pedepsanje prilično je
za pogane duše tvoje.'

Mnim da veli svijet mi ovako,
i ne, vajmeh, bez razloga:
'Ja zled, ja smrt, ja sam pako
moga srca žalosnoga;
ah jaoh krivcu kî se kaje
krivina ista pedepsa je.

Pedepsa mi grijeh isti je,
od pedepse teži sada,
er pedepsa proć umije,
nu krivina ne nikada,
koja vajmeh po sve vrijeme
svo'om spomenom mučit će me'.«

Dospje i ufat uze paka
višnju pomoć, kad to izreče,
znajuć crna van oblaka
vječne slasti daž da istječe
i spoznanje da je od zloba
lijek i rana u isto doba.

Svrha prvoga uzdisanja

Uzdisanje drugo

U SPOVIJEDANJU

Privara je u grešniku
kî na pravi put se obrati,
da krivinu svo'u veliku
s malo suza scijeni oprati
i ustati moć ikade
lasno, kako lasno pade.

Znam da mnokrat uzdah jedan
neizmjernu milos stječe
i da ostane duh pravedan,
netom jedno vaj izreče;
nu je opeta strašna odsvudi
višnja pravda, vječni sudi.

Tijem čovjeku sved trijebi je
da s pokorom gre naprijeda;
prav je tko mni da prav nije,
blažen je oni kî sved preda,
i taj samo svet se veli
kî sved sumnji još svet je li.

Mandalijena, kôj se objavi
bog za parca na svom sudu,
ku prigri, ku postavi
svoga srca za razbludu,
eto u plaču svo'ih krivina
sved pokoru svo'u počina.

Potvrđena u milosti
i na vratijeh jur od raja,
k svom dragomu vapi »prosti!«
bez pristanka, mjere i kraja,
ter se straši, suca od svoga
u celovijeh suca istoga.

Ona ištući da otvori
svijetu stare zloće svoje,
nek je slijedi u pokori
tko nju u grijehu slijedio je,
izvan sebe poče u glase,
čijem da 'e sama ne stavlja se:

»Dikle, s draga kijem pogleda
među lijepijem raste hvala,
u cviljenju mom naprijeda
vid'te kako počne smala
tko god srne za upasti
svijeh krivina sred propasti.

Od početka čuva'te se,
zatecite plam ljuveni,
čijem ste same kroz urese
njegda lijepoj slične meni,
i u vami čas uzmaža
draga od tijela duša draža.

Znajte da bi tanka hvoja
hras kî kruni vrh od gore;
slaba isteče rijeka koja
lijeva od voda more u more;
zgar gromove, trešnje ozdala
rađa od zemlje para mala.

Tako i duša pogled plodi,
pogled riječi, riječ požudu,
ter na svak čas naprijed hodi,
dokle utopi nas u bludu;
ah jaoh nitko u čas jedan
ne učini se nepravedan!

Uspregnut bi mogla prije
trijes kî pada, val kî pjeni,
prah prid vjetrom, vjetar kî je
rvat napro kraj strmeni,
negli sebe jedna vila
kâ je ljubav prigrlila.

Gdi se zloća mâ spovijeda,
hoću da me vas svijet čuje,
nek se čuva s moga izgleda,
čijem se izgledom mo'im sramuje,
nu što velim? kuda slijedim?
tkoga zovem? s kijem besjedim?

Zamani se moj plač glasi,
ako ođi nije nikoga;
sa mnome su sami uzdasi
i spomena grijeha moga,
zvijeri, hridi, strasi i tmine -
slična družba me krivine.

Nu nije zaman: korit hoću
mo'im životom sebe sama:
bez srama ću pronijet zloću
u ku padoh jur bez srama,
i moj svaki grijeh skroviti
na moj ću isti sud doniti.

Čujte, luzi, me taštine,
čujte, zvijeri, me prikore;
i ti, o spilo, kâ krivine
moje ne znaš, znaš pokore,
poznaj sada koli 'e manje
moga od grijeha me kajanje.

Ah da može hridju u tvomu
udjeljat se mâ besjeda,
da u tem pismu neumrlomu
vas začuđen vijek razgleda
mu neharnos, milos moga
uvrijeđena neizmjernoga.

Čujte! - Izgubih mlado u doba
od proljetja djevičkoga
roditelja jednom oba -
majku i ćaćka ljubjenoga -
i u gospostvu ostah sama
nad obilnijem državama.

Brat o sebi Lazar staše,
Marta s malo veće ljeta
ni smijaše ni mogaše
po godištijeh dat mi svjeta;
bješe sebi mlados moja
i svjetnica i gospoja.

Oblas, blago, mlados dična
na njeka me prignu djela,
djela mladu srcu obična,
djela priljubna i vesela,
djela u kojijeh zla ne ima,
van što na zlo put je u njima.

Samoćom se vik ne krijah,
po prozorijeh čestokrati;
ne zaviđah, nu mrzijah
čut ku vilu lijepom zvati;
bježah ljubav, nu mi biše
pr'jateljjevat drago odviše.

Veljah: 'Bit ću ljubežljiva,
da podložni puk me ljubi;
što se resim, nijesam kriva,
ni se u tomu mâ čas gubi,
er gosposko za gospoje
urešenje pristojno je'.

Tad nesrećnom srcu momu
za zabavu jaoh omili
u tanaćcu razbludnomu
skladno izvijat stupaj mili,
tad besjedu dvornu učiti,
vješto pisat, pisma štiti,

tad zlatjenijeh romon žica
s mednijem glasom ugađati,
sudit tuđe misli i lica,
sve znat, sve čut, sve gledati
i ne štedjet pomnje i blaga
za hvaljena bit i draga.

Dokle začuh, tamo ovamo
da me slavi družba mlada
ne gospođom grada samo
negli od srcâ svijeh od grada,
i da po mom rajskom licu
suđena sam za božicu.

Tada moja svijes uzbjesni,
tad mi reče miso opaka,
bez zabave od ljuvezni
da 'e zaludu ljepos svaka,
ter nije drugo lijepa biti
neg bit ljubjena i ljubiti.

Počeh ljubiti, nu neredno
cijeć nevješta plama moga:
ljubjah ljepos svaku ujedno,
osobito ne nitkoga,
i nestavnijeh želja u smeći
svijeh ne ljubjah svijeh ljubeći.

Ljubjah, ali još ne smijah
ljubovnicom zvati mene,
er ljubeći još ne umijah
znat da ljubim me ljubjene;
znah što kušah da drago je,
ali ne znah prem to što je.

Znah da 'e njeka skrovna sila,
kôj nije moć duh da se oglušī,
da je njeka boles mila
kâ me slatko škaklje u duši,
njeka želja, nu smetena,
pače od želje slika i sjena.

Er što željah, ne idah steći,
ni toj mogah steći ikada,
čijem me želje tijek pršeći
sram usteže, strah pripada
i novina želje ne da
željet želji môj naprijeda.

Mnokrat rekoh sama u sebi:
'Da to i žudim, što bi bilo?
Što 'e to ne znam, nu je trijebi
da je dobro, pokli 'e milo', -
nu strah tajčas moju prijeku
prisijecaše miso u tijeku.

Veljah opet: 'Prije nemila
da me proždre zemlja hoću,
neg ja viku ockvrnila
tom požudom mu čistoću';
zamišljah se pak u temu
i uzdisah ne zna'uć čemu.

Bjeh u licu probljedila,
puštah ures, mučah sama;
sad se užižah iz bljedila,
sad se stvarah led iz plama;
mrz'jah, ljubjah, kušah svuda
trud iz slasti, slas iz truda.

Jakno lovor, kî s plamenom
za ne izgorjet dug boj bije,
vo'evah s željom môm ljuvenom;
ali udugo najposlije
nju tjerajuć, nju misleći,
š njom se obiknuh nehoteći.

Strah mi uminu; poče ovako
s sobom sudit svijes smamljena:
da nije ljubav zla prem tako,
pak da 'e dobra i hvaljena,
zatijem da se i djelima,
kô stvar dobra, slijedit ima.

Uto mlade drúge moje,
koje od mene veće znahu,
sve ljuvezni tuđe i svoje
potanko mi spovijedahu,
veleći mi: 'Nije krivine
činit sve što mnozi čine'.

Ah, zla družbo, čemu dosti
tvom porazu nijesi sama!
čemu i družijeh put tamnosti
od vječnoga vodiš plama,
ako u paklu strašnom doli
svaka 'e družba teže od boli?!

Jedna vrhu svijeh diklica
bješe između skupa toga
moga srca potajnica,
pače srce srca moga, -
mâ poguba, za rijet bolje,
i sva napas me svevolje.

Ona nad svijem lijepe ke su,
sva raskošna, sva ljuvena,
u mirisu i uresu
ponosito razbluđena,
znaše sve što može znati
duh zatravljen domišljati.

Nje riječ, izgled i hitrina
kuda mene vaj ne uputi,
da uzbude mâ taština
nje taštine pristignuti
i da skriju vele gori
nje sramote mo'i prikori.

Sa mnom je ona na prozoru
i kaže mi mladce izbrane,
pak mi u skrovnu razgovoru
pripovijeda šaptom s strane
njih imena, njih razblude
i što mogu i što žude.

Čijem to veli, isto u vrijeme
ljubovnici narešeni
s pošetajim razbludnijeme
klanjaju se ozdal meni,
odgovaram a ja njima
veće srcem negli očima.

Gorim srcem i skončana
na gorko sam njih skončanje;
nu stid kažem i gledana
ne gledajuć gledam na nje,
er za gledat bez svjedoka
dosta mi je kraj od oka.

Govori mi drúga tada:
'Njihov jače plam razdraži;
posmjehni se sad, a sada
skrij tve lice, sad ga ukaži.
Hoć dvorena bit zadosti?
stuči dragos s nemilosti'.

Ona tako riječi uznaža,
na nje riječi nevam ja se;
čas mi 'e draga, ljubav draža,
mislim na nju, mislim na se,
i razbiram krivo i prijeko
što bi o meni tad svijet reko.

A ne mislim srcu u momu
da što mislim, sve bog vidi,
kî sve, kî sveđ, kî u svakomu
prije griješenja grijeh prividi,
i da visi vrhu mene
mač njegove pravde ognjene.

Nu zla drúga hudu odluku
sa mnom tjera svakijem putom
i nje riječi drže ruku
s ćudi na zlo móm prignutom,
kâ zasjede svijeta kriva
skrovno iznutra prigrljiva.

Perivoja draga u sjeni
bjehmo jednom obje same;
ubra ona cvijet rumeni
i s posmijehom sjede uza me
veleć: 'Tvâ je slika mila
u ovom cvijetu, cvijete od vilâ!

Nu da između tamne trave
cvijet sad nijesam ovi ubrala,
njegova bi tuj bez slave
sva ljepota na tle opala;
da ti čemu tvoj cvijet gubiš,
zasve skrovno mnim da ljubiš?

Čuj me ukratko! Ti s' gospoja
i bitje je tve slobodno;
tebi 'e zakon volja tvoja,
tebi 'e časno što je ugodno;
ljubi očito! svijet, ljubiti
da te i vidi, što će riti?

Nije razlog da te straši
oni kî se straši od tebe;
nami rados strasi naši
grabe mnokrat bez potrebe,
er gosposke, znaj, razblude
slijede puci a ne sude.'

Besjeda ova, ne znam kako,
bi plam, bi trijes za užeć mene;
pridobita ostah tako
da za ispunit želje ognjene
ne ht'jah ino neg da poda
put mi i način kâ prigoda.

Ah kô u malo naučih vrijeme
što pak parjat ne bih jaka!
vrć se na vrat lasno 'e svijeme,
nu se ustavit nije moć paka:
u jaz pakljen put je odsvudi,
nu vratit se? - tuj su trudi!

Zgodi se u me da države
pride edžipske iz krajine
pun kreposti prigizdave
vrijedan mladić nad sve ine,
svojijeh ljeta u cvijet prvi,
srećan blagom, svijetle krvi.

U raskošah on zadojen
i u dvorničkom hitropćenju,
s koga edžipski puk je brojen
nad svijem skladan u dvorenju,
bješe s drugôm môm jedinom
brat i rodom i hitrinom.

Ištom u grad s puta dođe,
nukajuć ga sestre svjeti,
kako svoje u gospođe
u dvorove me doleti,
da bi na čas mu zapiso
dvornom riječi službu i miso.

Vidje i planu, a i ja tade,
er njegova vlas pogleda
nareče mi iznenade:
'daj mi, daj mi srce ureda!'
U čas tako naš skroveni
s plamenom se plam zamijeni.

Sestra svoja, mâ družica,
kad on pođe, dođe k meni
i u promjeni moga lica
pozna novi plam ljuveni;
posmjehnu se hitro na me, -
ja se smutih, lice izda me.

Dakle videć upućenu
dobro sreću brata svoga
i mu dušu pridobjenu
susretišta sred prvoga,
uze slutit svakčas veće
svom vitezu slave i sreće.

Tajčas donije mi ispisane
pjesni u listu pozlatjenom,
u kojih poznah me spjevane
hvale tuđijem pod imenom.
Pitah: 'Pjesnik tko bijaše?'
'Moj brat,' reče, pak uzdaše.

Donese mi dare iznova,
kijeh bogatstvo zamjerno je:

'Meni ih, reče, brat darova,
a ja tebi, mâ gospoje;
ti za harač ljupko primi
brata i sestre srca u njimi.'

Od tjih pjesni, od tjih darâ
viđah svrhu i što iskaše,
ali puštah da me vara,
er s privarom tom idaše
moje srce, a bez truda,
na smirenje svo'ih požuda.

Moj drag tako ne man stavi,
za osvojit me, pomnju i smjenje;
pr'jazan poče, plam se objavi,
zatijem nastaljubjenje;
mnogo steče on služeći,
nu ne sve što žudje steći.

Stavno er držah da gospoji
svijetle krvi, mnoge oblasti
uvijeke se ne pristoji
prem nizoko ljubeć pasti;
nu da padoh tko rijet neće,
kad pristupih k jazu odveće?

Daj ne stvorom, padoh misli
i pristupih k pogibiju;
svak ubjene mni kî stisli
u krilo su ljutu zmiju;
kî su u valijeh, ljudi ih scijene
veće u valijeh utopjene.

Ubo'ica je sebe istoga
tko strašnoga lava grli;
da i ne udre trijes nitkoga,
najbližnjega ljuto isprli;
bog iznutra, a svijet zdvora
sudi sliku od prikora.

Lijepi srame, po kojemu
ženska ljepos ljepos stječe,
teško uvijek, teško onemu
tko se jednom tebe odreče,
i da ružan ne spozna se,
tve zrcalo vrže za se.

Ti si slika od nebesi,
zvijezde tamni svjetlos tvoja;
ti gizdavi stražnik jesi
djevičkoga perivoja,
ures tijela neprošasti,
čas od duše, duša od časti.

Kraljica se čas odijeva
tvo'em grimizom bez procjene,
od kreposti sunce sijeva
iza zore tve rumene,
draže ishodi tvoga iz plama
od čistoće zlato u nama.

Tvojijem vijencom od ružica
kruni djevstvo pram najveće,
tebe iz srca djevojčica
trudno a trudnje s lica odmeće,
a još trudnje tisućkrati,
kad odmetne, nazad vrati.

Ja te izgubih u nescini,
a sad poznaj cijenu tvoju,
njegda uresu moj jedini,
sad izgubljen moj pokoju!
u nevjernosti jaoh poznani
cvijete od raja, srame izbrani!

Sram poljteni kad me ostavi,
mjeľte njega srce u moje
sjede himben sram nepravni
licimirstvo ke zvano je,
to jes krepos bez istine,
vele gora od krivine.

Ter laživa licu u momu
i hoteći, kô da neću,
prema meni u svakomu
stvarah želju svakčas veću
i pod sjenom od dobrote
tjerah skrovne me sramote.

Za zasjenit me plahosti
vodih sa mnom dvorbu sijedu,
a to da pri nje starosti
mil'ja sinem u pogledu;
skratih ures, nek se objavi
kô sam lijepa po naravi.

Općih crkvu, da i tuj žele
kî mu vide dragos plahu;
malo s bogom usta a vele
oči s ljudem govorahu;
k nebu uzdisah, nu bog znaše
da k njemu uzdah moj ne idaše.

Ah kolikrat ljubovnika
riječim hulih što znah gore,
da s huljenja prem velika
pozna on silne me govore
i u njima prozret bude
unutrnje me požude.

Ah kolikrat vil gizdave
rijeh grješne, er se rese silom;
zvah neslične njih naprave,
njih bjeloću zвах bljedilom
i njih čela zвах za zlobu
mrtvijeh prama grob na grobu.

Čuh da gori s draga lica
mlad ljubovnik, viknuh: 'Zlo je!'
čuh da ljubi kâ diklica:
'Živu 'e sprazit, rijeh, pravo je!'
Čuh da lijepom kâ zvana je:
'Ako 'e dobra, rijeh, lijepa je'.

Utoliko u potajno
dare primat, dare slati,
s mojijem dragijem nepristajno
ljuveznim se natjecati
i primat ga moje u dvore
na skrovite razgovore,

vriježit srcem zle pohlepe,
činom, okom besjediti,
hitro pisat liste slijepe,
slijepe liste hitro štiti
bješe ružna mâ zabava,
a zdvora se kazah prava.

Tako i oblak, iz visine
prije neg štetni daž prolije,
unutrnje strašne tmine
zdvora uresnom dúgôm skrije;
tač se skrije sva pod cvijetje
trava otrovna u proljetje.

Ah jaoh u čem nijesam kriva,
kad za slijedit ćud nečistu
vječnoj pravdi suprotiva
ja podigoh krepos istu;
ukazah se dobra pače
za dobrotu grdit jače.

Nađoh način vlasti opakom
s potištene me hitrine
za pocrnit sunce zrakom,
za uzmnožit suncem tmine,
za potamnit prijeko dosti
krepos istom vaj kreposti.

Nu bog, kî proć opacime
svo'e trjeskove sveđ ne trati,
mo'em oružjem porazi me
i me himbe na me obrati,
ter krivine me mućeće
većma oglasi, što ih krih veće.

Puk sve uzazna (ah što ikada
zemlja izdavna pronijet neće!)
ter svak sudit uze tada
da što ne zna, vele 'e veće
i da pomnja mâ tolika
taji djela sasma prika.

Njeko od zlobe, s kôm jačega
gleda tko god može manje;
njeko, izgleda da s mojega
svoje opravda djelovanje;
za osvetu njeko od vila
kijeh ja otprije bjeh sudila, -

ovi onomu šapće: 'Nije
časno općenje toj nikako;
njim se srami, kad ga krije;
kad se srami, tot je opako;
ljube svjetlos svijetla dila,
djelu 'e tamnom tamnos mila'.

Tako glase me prikore
mlade i mladi svi jednaga;
svak zlo veli, misli gore,
svak raspređa, svak prilaga,
dokle vajmeh kratko u vrime
od grešnice stekoh ime.

Tijem riječima jak na vitru
moj hud oganj planu jače;
čud povrgoh rotnu i hitru
i rastvorih me polače,
oholeć se unaprijeda
da me zloće vas puk gleda.

Ter kô najprije kad pod nebi
ukaže se sred dubrava -
sebi porod, majka sebi -
lijepa feniče i gizdava,
sve ine ptice s sobom vodi,
da je dvore, kud prohodi; -

tač ne samo moj jedini
dvoriti me uze očito
neg i mještani i tuđini,
kijeh još dalek ognjevito
moj drag ures nepoznani
svo'e ljeposti glasom zani.

Ja im mjesec bjeh od noći,
ja im sunce bjeh od dana,
ja božanstvo višnje moći,
ja hvaljena, ja spijevana -
ja za prikor neba i svita
môm sramotom ponosita!

Za me igre privesele
za me časti spravne stahu,
za me u tancijeh noći cijele,
u posjedijeh danci idahu
i krvavoj u zavadi
za me mrahu stari i mladi.

Onijeh držah u ufanju,
ovijem drago riječ prodavah,
svijeh u taštom obećanju
varah, i opet obećavah
i svađah se velekrati,
sve što obećah za ne dati.

Što ne motrih! što ne činih!
smetah, grabih, raspe budih,
moreć blaznih, blazneć hinih,
hineć ljubih, ljubeć udih
sebi i družijem sa svom moći
mislim, djelom, u dne, u noći.

Za steć vaje vjekovite,
o Jezuse moj žuđeni,
za izgubit se, za izgubit te,
toli istrudih, da bi meni
tega od truda stoti dio
za steć tebe, dosta bio.

Tašta u meni slas otrova
sve što 'e tvoje, kralju od nebi,
što mi obilnos tvâ darova,
sve obratih suproč tebi,
i neharna nada svima
uvrijedih te tvo'im darima.

Mu neharnos sa svijeh strana
vrh sionski zamnijevaže,
bistra rijeka od Jordana
me sramote romon'jaše
i suzama mirisnijeme
kitni Liban plakaše me.

Plakaše me, nu zaludu,
s mudrijem bratom sestra sveta
pazeć srnut mu razbludu
bez obzira, stida i svjeta;
nu vesela mo'im štetama
ja ne plakah mene sama.

Ter što 'e duši od potrebe,
sve pogrdih cijeć slobode
i strmovrat vrgoh sebe
kô niz rijeku sila od vode,
put pakljene vas grâd peći
zanesena zanoseći.

Ah moj bože, na te gledam,
k tebi vapim: bože, prosti,
prosti zloće, ke spovijédam
prid pristoljem tve milosti;
prosti i na moj grijeh prihudi
veća od grijeha milos budi!

Ti s' pun želje milostive,
tebe 'e za raj svoj raj obro,
ide iz tebe, tobom žive,
u te ulazi sve što 'e dobro;
ti smrt nećeš dovik vika
neg skrušenje od grešnika.

Nije nać plate, znam, pod nebi
za moj platit dug nepravi:
sasma, sasma skrivih tebi,
uvrijeđena mâ ljubavi!
sasma uvrijedih, ah jaoh meni,
tebe, o ćaćko božanstveni!

Da bi bila mâ pokora,
za sved ranjat dušu moju,
vjetri uzdasi, suze mora,
oči sitne zvijezde u broju,
to 'e sve ništor, kad moj odi
sve pokore grijeh nathodi.

Pokora bi ta mučila
mene, kâ sam crv na sviti,
a krivina mâ nemila
privišnjega smje raniti,
kî u bitju jes svojemu
sam svet, sam lijep, sam sve u svemu.

Ah nije mjere u besjedi
kôm se izmjerit moj grijeh ima,
er po onomu tkoga uvrijedi,
uvrjeđenje mjeru uzima;
ah nije mjere grijeha moga,
pokli uvrijedih neizmjernoga.

Nu ti, o ćaćko, u kom neće
vir milosti vik svršiti,
prostit možeš vele veće
neg ja tužna sagriješiti!«
S tijem ustavi riječ i pusti
srcu ognjenom vlas od usti.

Svrha drugoga uzdisanja

Uzdisanje tretje

U POGRĐENJU

Vjekostvorac ljubi i čuti
vječnom njemu slično što je;
sve što može poginuti,
prid neumrljem priprosto je;
vječnu dušu čuti i ljubi,
ku za osvojiti sebe izgubi;

kôj za život dat, u znoju
i u krvi svôj ugasi.
Ah viđ, dušo, cijenu tvoju,
ah spoznaj se kolika si,
er vas ures od nebesa
zamjena je tvoga uresa.

Ah i ures tvoj ostavi,
kijem zamamiti mogla 'e boga
njegda slijepa pri ljubavi
od uresa telesnoga
Mandalijena, svoga lica
zatravljena ljubovnica.

Ali u kratko pozna vrijeme
ke ljeposti jesu prave,
ter suzama tekućijeme
smaknu s lica sve naprave,
da nje krepos viša ustane
vrh taštine poplesane.

Vidje nebo, kad joj s čela
od naprava oblak minu,
kad nje prođe zora bijela,
tad je rajsko sunce opsinu;
voće u duši provre, kade
nje ljeposti cvijet opade.

Ter kô mjesec, kad prostrle
na nj su svoj mrak kobne sjeni,
sve priteže k sebi umrle,
da ga paze začuđeni,
tako i ona tamna i blijeda
raj priteže, da je gleda.

Skupnijeh kapalj vlažnu silu
zgar lijevaše hridna spila,
kô da i hrid plačnu uz vilu
bješe cvilit naučila,
i greznjaše strana svaka
kućnijem daždom bez oblaka.

Romonito čijem padaše
voda niz vrh pukloj stijeni,
sva najedno protjecaše
u naravni sud kameni,
kom činjahu svud okoli
tvrdu ogradu stanci goli.

Evrijenkinja jednom mlada
kon jezera toga sjede
ter u nj uprije puna jada
ucviljene svo'e poglede
veleć: »Suze jaoh smućene
tebe uzmnože, skraćaju mene!

Plače daždom hrid u spili,
da ti rastjet budeš stoga,
o jezeru, družu mili
moga cvila pokornoga;
plačem i ja, nu smućeni
gine u suzah život meni.

Ti, kamene, plačeš tako,
zasve plakat nejmaš trijebi,
er ti vjeran doba u svako
živio si kralju od nebi,
i jedina bi tvâ želja
s željom tvoga stvoritelja.

Tebi on reče: 'Zemlju resi
veličinom vrha tvoga', -
ti se uzdignu put nebese
i proslavi stvorca boga,
ni se tužiš, što te udara
samosilnos zlijeh vjetara.

Zapovidje da te izgrdi
svo'om strahoćom divljač tmasta
i da t' čine zaklop tvrdi
zapletenijeh žile od hrastâ;
naredi ti: 'Stavan sjedi',
a ti opsluži što on naredi.

A ja vajmeh...!« - pak ispusti
uzdah iz dna srca svoga,
riječ utopi njoj sred usni
rijeka plača nenadnoga
ter i mislijeh zadubena
osta vrhu stijene stijena.

Na skut ruku svo'u nasloni
a na ruku plačno lice,
pazeć vodu gdi romoni
protjećući niz litice;
kad u vodi toj pazeći
nazre sliku svo'u po sreći.

Lice u licu kad ne ugleda
kijem od lijepijeh síva u broju,
neg obraza suhor blijeda
i bez slike sliku svoju,
splete ruke, glavom strese,
pak vapiti podiže se:

»Gdje ste, o mladi? ah tecite,
tašte duše, k ovoj strani,
vašu lijepu da vidite,
kâ vas njekad slatko izrani
i kušati vas usili
dragu u plamu nemir mili.

Ah kâ nesvijes vas opsjeni
da živete s mene u vaju
i dvorite zatravljeni
jednu ljepos ku haraju
prvo tuge, paka vrijeme,
smrt na svrhu, crv zatijeme!

Ljepos svaka na svijet odi
poprav ima rijet se u stvoru
zid na snijegu, snijeg na vodi,
voda u rijeci, rijeka u moru,
zglesna svjetlos kâ skraća se,
bjeguć ures brz na čase,

grob pozlatjen, štetna mama,
medni čemer, smrt žuđena,
pjena, magla, vjetar, slama,
plam, hip, san, glas, prah, dim, sjena
s malo slave i godišta,
zemlja iz zemlje, ništa iz ništa!

Eto vi isti svjedočite
i nehteći ovu istinu,
do nebesa kad slavite
pjesnim ljepos ku jedinu;
ah vaša ista hvala kaže
da 'e zamalo što 'e najdraže.

Vi zovete zorom čelo,
vi danicam oči mile,
vi glasite da 'e veselo
sunce u licu dične vile;
nu dan jedan, znate, u moru
gasi zvijezde, sunce, zoru.

Pripijevate prsi od snijega;
a što od snijega brže mine?
usti od cvijetja živućega;
a što od cvijeta lašnje izgine?
posmijeh vedri; a vedrinu
s neba oblaci časom skinu.

Nu što 'e gore: jur dvoriste
vi bjeguče me razblude,
dare darim priložite,
molbe molbam, trudim trude -
ku za steći platu na nje
neg bez stvora prazno ufanje?

Er vi znate, zna i bog s nebi,
zna i duša mâ skrušena
da u meni viku ne bî
negli od bluda sama sjena,
svijet me sudeć za bludnicu
ne po djelu, neg po licu.

Nu još da bih blaga odveće
vašoj želji, mladci ognjeni,
i da s jedrom punijem sreće
pribrodiste val ljuveni,
recite mi, kâ bi bila
vašem trudu plata mila?

Jedna rados ku grijeh poda,
drača u cvijetju ke će opasti,
cvijet prošasti s malo ploda,
plod otrovni s malo slasti,
slas kâ brzo gre na manje
a za slasti pokajanje.

Ako čistom vi velite
bez ljubjenja dikla kâ je,
uistinu svi sudite
da ljubjenje gnusoba je;
ah ter hoteć uplivate
u gnusobu, ku poznate?

Tijem nejmate opravdanja
dragos ištuć gnusnu u kalu
i topeći bez pristanja
u jaz pogan mudros palu, -
mudros slavan, lijep i mio
od božanstva zrak i dio!

Nu što korim inijeh sada
ja prikorna vajmeh meni,
čijem zanese tač nekada
mene ures moj ljuveni,
da potratih u napravu
razbor, krepos, vječnu slavu.

Zrak bjegući lica moga
za uzmnožit moć zadosti
pustih dušu, pustih boga,
pustih izgled svijeh ljeposti,
kî dvorove od nebesi
rajom a raj sobom resi.

Mn'jah da ovi svijet ne gine
za me svojoj u promjeni,
i moj ures pun taštine
sam bog bješe slijepoj meni;
ures za mu čas jedinu,
a čas držah za krivinu.

Zaman razbor: 'Što 'e gizdavo
odi, reče, vik ne scijeni;
ah što činiš? toj nije pravo!'
Zaman razlog vika u meni;
man spoznanje reče moje:
'Sve što resiš, zamalo je'.

Er ke istrajah vrijeme, koja
blaga, pomoći i hitrine,
da naravna dika moja
pristavljenom dikom sine
i da lijepe sa svijeh strana
ljepša gledam, svijem gledana.

Smetah noćne me pokoje
i privraćah vas mrak tmasti,
misleć kô bih lice moje
uredila dan došasti;
još i speći sn'jah gizdave
dvorbe, gledanja i naprave,

hteć spleteni da mo'i prami
prame od zvijezdâ pridobiju,
da se zora sobom srami
videć mene rumeniju,
draže zrake da zaskoči
sunce u suncu mojijeh oči.

Eto svijetli kralj od dana
jasnijem kolom istok zlati:
eto ustajem i ja izrana
s zrcalom se svjetovati
kô da ishitrim neviđeni
sklad razbludan novi u meni,

kô da činom svijesti morim,
a posmijehom duše vežem,
kô da ranjam, kad govorim;
kad pogledam, kô da užežem;
kô da u ropstvo srca uvodim,
plijenim, vladam i gospodim.

Dvorkinjićâ kolo okoli
druži i služi mene odsvudi:
svaka ures moj oholi
sklada vještôj u razbludi,
vadeć zlatne iz pohrane
drage masti, vode izbrane.

Drazijem vodam prvo umivam
snijeg naravni puti bile;
povraćam se, promjenjivam
iza vodâ vode mile,
ali u temu nije mi dosti
zadovoljnom sjat svjetlosti,

neg iz suda mirisnoga
prisadivam hitrom vlasti
još na lijere lica moga
od snježane lijer pomasti
i nad rusam mo'im istinim
silni trator nicat činim.

Pak na prame ruku uzdižem
i njih mučec sebe trudim;
pravim, dijelim, skubem, strižem,
spuštam, pletem, vežem, rudim,
dokle učine u dva dijela
zlatnu dugu suncu od čela.

Kolikrati ne idući
na moj način red mi od lica,
moj obratih gnjijev gorući
put pravednijeh dvorkinjica
i pedepsah sve što moje
urešenje skrivilo je.

Kolikrati na zrcalo
moj se užeže bijes ognjeni,
er ne bješe prikazalo
sasma ugodnu mene meni,
ter pometnuh gnjijevno odveće
i potlačih cklo mrzeće.

Sva bjeh ures, nu mâ slava
još na uresijeh gradi urese:
s cijenom svjetlos od naprava,
cijena s redom natječe se;
mjesta uresim nije već, i ja
još bit žudim gizdavija.

Zlatno cvijetje, zlatom svito,
trepti zlatnijem nad kosama,
uši i grlo ponosito
gore u zracijeh zlatna plama
i zlatom se opkružilo
bijelijeh ruka srebro bilo.

Svo'om tančinom pogled vara
koprenica kôm put resim;
ruho oblačim koje odzgara
izatkanijem sja čudesim,
na kom dobi sa svijeh strana
istu narav igla znana.

Biserom se pobjen vije
oko bedar pas zamjerni,
na grimiznoj svili krije
tkane cvijete grad biserni;
obuća je biser doli,
da ga stupaj pleše oholi.

Puna blaga bjeh svakoga,
uz to blago da se ukaže
koliko je blaga od toga
me ljeposti blago draže;
a pod blagom tijela moga
mraše od tuge duša uboga!

Mraše u meni duša žedna
vječne slasti božanstvene,
gladna darim ke pravedna
jur uživa dopuštene,
mrazna, crna, gola odveće
svijeh kreposti bez odjeće.

Od zrcala ogled zlati,
prid kijem spravljah red od tijela,
k mojoj duši da tko obrati,
kakva bi se jaoh vidjela,
gdi nje oči nazrele bi
grđi od pakla pako u sebi?!

Er stvoreni cijec jednoga
vječni jazi grijeha biše,
a hud pako srca moga
sve krivine sagrađiše,
navaljujuć smeće u smeći
i zla na zla priložeći.

Ah jaoh tada vidjela bi
mâ naprava kô nju izgrdi,
gdje priteče, gdje prigrabi
strahovitos svakoj srdi,
gdje nakazni iste hude
pridobite njom se čude.

Cijeca moga rumenila,
gdi se žari kužnijem plamom,
cijec bjeloće moga tila,
gdi tamnosti blijedi samom,
cijec uredbe moga prama,
gdi gorućijem vri zmijama,

nju oholas s jedne strane,
s druge zloba raznosaše,
njoj vrh glave poplesane
naježena nesvijes staše,
njoj deraše untrnja
ljubomornos pakla crnja.

Grijehu vruća, dobru mrazna,
čijem za dobro što 'e zlo sudi,
pometaše bezobrazna
strah od neba, sram od ljudi,
podušena u brlogu,
živa grijesim, mrtva bogu.

Tač mâ duša s svoga uresa
od vječne se sreće odijeli,
parja očinstvo od nebesa
slična ružnoj Jezabeli,
kâ nemilo pade strena
o napravah zabavljena.

O napravo vječna od raja,
o me duše raj u pravi,
za te plahos mâ ne haja,
ali ti me ne ostavi,
neg obrati milo k meni
tvoj blag pogled razvedreni.

Žudjeh njekad, o gizdavi
nad svijem ljudskijem sinovima,
da te ljepos mâ zatravi,
nu stravljena tvo'im zracima
i požudna tvoga plijena
bih u plijenu zaplijenjena.

Eto raskošne i vesele
dni pometnuh, ter mu zloću,
kôm ti ukratko skrivih vele,
smrsit duzijem plaćom hoću
za naresit moć se uvice
s tve viđene božje slike.

Za pomasti me žudene
eto umivam suzam lice,
za odjeće me zlaćene
naga umiram sred litice;
za rastat se s môm taštinom
sahnem gladon, strahom, tminom.

I ako taštijeh cijec razbluda,
sebe mućec i moreći
za bit ljepša, nejmah truda
podnijet svaki trud najveći
i rijeh: 'Staros čekat neću, -
ako i umrem, lijepa umrijet ću',

staros želim sad za moći
bolje smaknut dike štetne
da telesnoj pri grdoći
svo'u grdoću duša odmetne
i po dugu nepokoju
prigrliš me ti za tvoju.

Svijet mu izgrdi dušu prije,
ja ću tijelo grdit ovo;
on izgrdi što 'e božije,
ja ću grdit što 'e njegovo,
dokle plati s prave osvete
sve što 'e zloće, sve me štete!«

Tako izreče, ter u ruke
stište naglo bič krvavi
i hrabrene puna odluke
put mrzeću bit se stavi
toli silno, da ne udara
tako u hridi munja odzgara.

Tuče i dere što dohita,
dažde rane zdesna, slijeva,
zvižde uvit gvozdovita
i potopom krv proljeva,
dokle god joj pade od muke
snaga iz tijela, bič iz ruke.

Svrha trećega uzdisanja

Uzdisanje četvrto

U NAPASTOVANJU

David slavni, ruka oblasna,
strašna oholijem svijem veomi,
kî Goliju gorostasna
jur djetinjom praćom slomi,
bježa usplašen put planina
ispriđ sablje svoga sina,

kažuć da nije druga sila
tač pogubna i strašiva
koli iskrnja rat nemila
i domaća suprotiva,

s koje otuda primaš rane
otkle ufo si same obrane.

Tri zlotvora naš duh ima:
svijet, hudobu, sama sebe;
nu nadstupim izvanjima
mož se odrvat sred potrebe;
najštetniji mi smo nami
unutrnijem zasjedami.

Što hoć čini: tvâ naravna
želja neće doć na manje;
svud te slijedi miso izdavna
i tve grešno ponukanje.
Ah što čovjek umrli je,
kad mu u sebi vjere nije!

Ali milos božanstvena,
kâ svijeh brani koji ištu je,
s vjernijem dušam sadružena
stoga od slave krune im kuje,
kako u rajskoj sada dicit
môj pokornoj dobitnici.

Noć izide ter u spili
vrh tamnosti tamnos sjede,
priklopiše mrak nemili
pridošaste sjeni blijede,
a hukahu iz litice
muklijem glasom noćne ptice.

Noćni strasi bjehu stisli
ištom hridi sej divjačne,
kad od tmine tamn'je misli
duh stisnuše vile plačne,
ter nje pamet silom plahu
gluhijem kolom privijahu.

U nje svijesti skupnoj one
noćnijem mukom jakos stječu
i dosadom sile smione
svud nasrću, svud je optječu,
nukajuć je da promijeni
nje života put hvaljeni.

Jur nje srce jadovito
oštre, blage, rotne, isprazne
lako, plaho, skrovno, očito
dubu, viju, straše i blazne,

da pokoja nejma, i kada
od njih bježi, u nje upada.

Tako plavim silu čini
brzih vjetâr plaha izmjena,
tako i srna po planini
po sve strane zatečena
za uteć lovce - lava kleta,
za uteć lava - lovce sreta.

Tjera ih ona, ter boj bije
zavađena sobom sama,
dokli jedna priblazni je
dobrosličnijem privarama,
i zasve od nje neprimljena,
daj dostoja bit čuvena.

Veljaše joj: »Ah ustavi
suze i sebe ne umori;
od pokore red je pravi
mjeru držat u pokori:
neće višnji, Mandalijena,
da pogineš prije vremena.

Lome dubje vihri štetni,
strijela ognjena hrid rastvori,
dosta 'e vjetric primaljetni
za otrunit cvijet na gori,
a ti lomiš tvoj cvijet mlada
trijeskom, vihrom trudâ i jadâ!

Marta, tvoja sestra znana,
taki život, znaš, ne žive,
neg franačkijeh priko strana
steruć ruke milostive
svud pomoći dijeli i svuda
boga glasi, tvori čuda.

Bjež' iz spile! krepos svaka
nepoznana - krepos nije;
tamna 'e zora sred oblaka,
tamno 'e zlato ke se krije.
Sîni dakle i otkri' svijetu
čudo od čudâ, ljepos svetu.

Stvar zamjernu vrh svijeh stvari,
višu od sunca suncu objâvi,
to jes tebe, kâ privari
pun privara svijet nepravi

i pod noge vrže tvoje
sve što u njemu prilijepo je.

Država te rodna zove,
koja u tebi svoj lijek nač će:
tko jur žudje tve celove,
sad tvoj stupaj celivat će;
tko te istjera njegda i smete,
sad svo'u u dušu primit će te.

Ah videć te (kô vesele!)
uzigrat će gore u sebi;
kitni čedri, vite jele
priklonit će vrhe tebi,
ustavit će tijeke općene
bistre rijeke začuđene.

Tad vas istok s čistijem dari
it će u tebi častit boga,
odisat će puni otari
dima oblake mirisnoga
i gorjet će bez pristanja
luzi arapski na sto oganja.

Klanjati će narod željan
u sto stupa tvoje urese,
pod nogam ti pako izdjeljan
u mramoru krivit će se
i kazat će potlačenu
tvo'em stupajom hvastu i scjenu.

Sjat će pismo zlatno ozdala:
'Ovo 'e vijecim posvećena
zemlje evrijenske krana i hvala,
gospodična Mandalijena,
kâ pridobi mlada u ljeta
svijet i sebe veću od svijeta.

Zvijerim spila, krepos slavi!
što ckniš veće, što ckniš odi?
tvoga izgleda zrak gizdavi
pored s danom sterat hodi;
tako er dobro, razlog veli,
svemu svijetu da se udijeli'.«

Nju ovako misô izdavna,
pače u mislijeh svijet potiče,
nu se varkam dikla slavna
stavi i sa svijem glasom kliče:

»Ah poznam te, ah prokleta,
slici u tuđoj, misli od svijeta!

Dali ja ću hvale iskati
po evrijenskoj kraljevini,
gdi bi vrijeđan tolikrati
otkupitelj moj jedini,
gdi bi njemu čas najprva
vrh prikorna umrijet drva?

Ja vrh krvi da njegove
zgrade uzdižem taštijeh slava?
mene svetom da puk zove,
gdi jur njega zva neprava?
njemu boles, meni scjena,
on progonjen, ja dvorena?

On u dračah, ja u zlatu,
on na ranah, ja na stolu?
ja u dvoru pribogatu,
on u grobu hridnu i голу?
Ne, ne! slični u prilici
bit imaju ljubovnici.

Bjež', o svijete, nadaleče!
bjež, od mene, nijesam tvoja:
drugi vitez mene steče
sred krvava davno boja,
kad ti prid njim i smrt kade
prid njegovom smrti pade.

Čuj me: tvoja dvornja dika
zaman sada sa mnom hini,
er se onomu dah dovika
kî za mene veće učini:
mene uvrijeden bog obljudi,
kad me obljudjen ti pogubi.

Nevjerniče, što 'e tvâ slava?
varka od misli sred taštine!
Što 'e tvâ hvala prigizdava?
dah od usta bez istine!
Što 'e tvâ svjetlos, što 'e tvâ scjena?
plod vremena, plijen vremena!

Ja da slijedim, znajuć što si,
tvo'ih zahvala dim i sjenu?
moj u tebe duh da prosi
kroz požudu potištenu

što se od tebe svedč davalo
malo, malijem i zamalo?

Malijem, er je trudno steći;
malo, er dobro tve prazno je,
a zamalo, er pršeci
ginu s tobom slave tvoje,
ke prohodeć strjelovito
tvu himbenos kažu očito.

Sve tve bitje, sve tve imanje,
kijem se gizdaš nad sva ina:
zdravlje, jakos, plemstvo, znanje,
blago, ljepos, veličina,
za znat sve što sobom nose,
odi sa mnom vid napose.

Slavno 'e blago, nu neblaga
od blaga je hvasta i slava:
nestečeno duh primaga,
a stečeno želju izdava,
ter nas čini s dobra mala
tamnijem sužnjim svijetla kala.

Slavna 'e ljepos, nu po meni
poznam slave nje lažive:
na se mrzi tko nju scijeni,
er š nje umira tko u njoj žive
i jednako vajmeh trudi
i tko je ima i tko 'e žudi.

Slavno 'e steći znanje umrlo,
nu to znanje koliko je?
er još da se svud prostrlo,
ne bi znalo neg svijet što je.
A svijet što je najposlije?
stvar kâ svakčas jes i nije.

Slavno 'e nosit carsku odjeću
i bit dvoren s krunom gori,
nu ne tebe neg tvâ sreću
dvori samo tko te dvori,
i u vajijeh za vaj teži
tvoja dvorba s srećom bježi.

Dragos kopni pri vremenu
i u sebi se sama izjeda;
plemstvo udijeli potištenu
sreća, a vrijednu mnokrat ne da;

tko ima vele nad inima,
od vele se strašit ima.

Pr'jateljstvo je mâle vjere,
a zdravlje je slabo dosti;
veselje se za čas stere,
mlados leti put starosti,
i čestokrat ne pomaga
neg je štetna snažnu snaga.

Nu još i da 'e prava tvoja
svjetlos, svijete prihimbeni,
još da dare tve bez broja
s vrhom prospeš u skut meni,
jeda u krilu take česti
živjela bih bez bolesti?

U najvećoj čestitosti
ova bi mi miso ustala:
dokle, ah dokle sej radosti
uživat ću? jaoh domala!
tijem ne uživam po razlogu,
er ne uživat brzo mogu.

Ah kô vjetar vjetre u boju
a valove val razbija,
mijeni u čestu nepokoju
blage sreće čes gorčija,
ter od dobra izgubljena
plačna ostaje uspomena.

Sama 'e stavnos gori u raju,
er raj bog je, kî ne umire;
tuj sva dobra ne pristaju,
tuj sved nova slas izvire:
tuj sved stječe sve što želi
opit slavom duh veseli.

Tuj neizrečnijeh sit je dara
i tijeh dara duh sit nije:
sit je, er tone sred dobara,
nije sit, er mu ne dodije,
ter sve imajuć s tijem darima
žudi imati ih, zasve ih ima.

Tuj zrak sunca božanstvena
ne zapada blaženijeme;
tuj zlom smrti smrt satrena
i bez krila leži vrijeme;

tuj se u vječnom stanu obeća
vječnom puku vječna sreća.

Sad ti osudi sudom pravim,
ako istine jes što u tebi,
je li razlog da ja ostavim
za tve slave slavu od nebi
i za sjene pustim tvoje
što je istino, što vječno je?

Zatoj zaman ti blazneći
crkve na čas mu narica:
crkva 'e mâ raj, gdi videći
boga ostat ću ja božica,
u nj stvorena i u njemu
uzvišena privišnjemu.

Zaman častit ti pripravi
mene otarim mramornima;
raj otar je me ljubavi,
na kojemu gorjet ima
bez izgari moje ognjeno
srce bogu posvećeno.

Ti bud' plata tebe istoga,
kôm nestavno sve drago je;
daj mi nebo, daj mi boga,
a uzmi tebi slave tvoje,
i taštinom tvo'ih dobara
tebe nudi, blazni i vara'.

Plaç moj i trud dospjet neće:
trudih, plakah - plačem, trudim;
i koliko plačem veće,
vele veće plakat žudim;
nu ne za te, neg er momu
moj plač drag je pridragomu.

Taj pokorni plač ikada
ako umrlu platu isko je,
novijem suzam ja ću sada
plakat prednje suze moje
i činit ću težu i goru
cijeć pokore me pokoru.«

S tijem umuknu, nu himbena
miso opeta nje svijes rani
govoreć joj: »Mandalijena,
plačeš, trudiš, bdiš zamani:

tašto 'e djelo, znaj, pustiti
što jes za ono što ima biti.

Zemlja 'e tebi prid očima;
a tko 'e tko zna što je gori?
Sebi nebo a ljudima
svijet darova tko svijet stvori;
zemlja tvoja zaisto je,
može i ne bit nebo tvoje.

Dobro 'e dobar što bog daje,
i nije grijeha tuj n'jednoga;
zloća 'e scijenit da zloća je
nasladit se darim boga,
i dostojan dara nije
dare uživat tko ne umije.

Sad uživaj, čijem vedrijeme
zrakom mlados tvoj pram zlati;
boga ljubiti sved' je vrijeme,
nije sved' vrijeme za uživati;
mučno 'e umrle steć radosti,
za steć nebo htjet je dosti.«

Tako miso nju zavodi
u zahode prijeka svjeta:
tjera je ona, nu dohodi
istjerana miso opeta,
dokle puna sumnje i muke
k nebu uzdignu glas i ruke:

»O nebeske dike i gizde,
o privedri svijem prostori,
o pisane zlatom zvizde,
o pobjeni zvijezdam dvori,
o pričiste strane svete,
ke sve dobro me krijete,

vi me čujte i doglasiti
mom Jezusu htjejte za me:
'Tvâ sam i tvâ hoću biti,
ali izdavni svijet smeta me
i siluje, moj pokoju,
proć mōj volji dušu moju.

Mislim sve što mislit neću,
čijem je miso mâ neprava,
i nevolju za mu veću
miso moja mene izdava;

što da učinim, moj žuđeni,
kad nije vjere meni u meni?

Nu svijes prši a ne htijenje,
kom si želja svako u doba;
misli u meni me griješenje,
misli običaj starijih zloba
i na mene srne sada
sve što huda bih ikada.

Dobro moje, sini, sini
za lijek momu nepokoju;
ti za mene vele učini,
ti brani me kô stvar tvoju;
tvâ sam i tvâ bit ću, a i ti
moj si, er ne mož neg moj biti'.

S tobom, svijete, govoreći
neću duljit već razloga:
razlozi su mo'i najveći
biči i čavli moga boga;
njegove usi probljedjele
i mučeći véle vele.

On na križu teškom gori,
za steć mene, sebe izgubi;
da me grli, ruke otvori,
prignu lice, da me izljubi;
da me čekat ne pristaje,
gvozdjem pribi svo'e stupaje.

On mi veli: 'Ja nad svima
zamjena sam tvâ bogata;
ja sam izgled tvo'im djelima,
ja sam svrha, ja sam plata;
ja dah ures svijetu ovemu,
da ti dvoriš mene u njemu.

Ja ti kažem kako uziti
imaš k ćaćku privišnjemu;
žudiš li se ne izgubiti?
evo t' puta, hod' po njemu:
sred pučine sej smučene,
ja sa zvijezda - gledaj mene!'«

Tako ustavi svo'e besjede,
i o svjetovnoj misleć zlobi
veselit se s sobom sjede,
što u mislijeh svijet pridobi,

kad tu rados njoj otrova
prednje iz misli miso nova,

kâ bi: »Eto si jur dobita
od veselja tvoga istoga,
er što dobi misli od svita,
oholo se dičiš stoga:
nije tvâ dobit neg višnjega,
neharnice, - hvali njega!«

Na to ublijedje vil jedina,
pak što može tanje i jače,
sta razbirat je li istina
što himbena miso začę;
nu kad nađe da je inako
svo'e zateče misli ovako:

»Pod'te, ah pod'te, misli, od mene
krepke u vašoj nekrepčini;
misli u tmuni porođene
i prem slične slijepoj tmuni,
u što ufate, kud pršite?
što hoćete, što prosite?

Prije neg strijela sunce hrli,
prije neg sunce vjetri slide,
brže od vjetra gre trijes vrli,
brže od trijeska pogled ide;
a vi, o misli, brže vele
vjetra, trijeska, sunca i strijele.

Vraćate se vi bježeći,
vi mir kažuć bijete me;
vi sterete tijek mućęći
gluše od noći noćno u vrijeme,
da mnokrati jaoh ne scijeni
mâ svijes ista da ste u meni.

Nije vremena, moći nije
za spravit se da ne idete,
er hrlite sprave prije
i svu spravu razmećete,
ter gđi ne mni, duh vas sreća,
er sad nijeste, sad ste opeta.

K nebu idete, nu bez krila,
val bez plavi prihodite,
vi bez oči, vi bez tila
sve gledate, sve ćutite;

vi ćutjenje, vi vam iste
krila, tijelo, plav, oči ste.

Prednjem bitju mom prikladne
lice iz lica privraćate:
blage, mile, hude, jadne
sad blaznite, sad ranjate,
i hitrina vaša čini
što nije drugoj moć hitrini;

da nije skrovno što se krije,
da što 'e dalek', blizu 'e očima,
da što 'e prošlo, prošlo nije,
da ne prođe što proć ima,
da uzbude što bit neće,
a što će bit, da jes veće.

A u sebi što ste paka
neg vrh vode prazno pismo,
čas od časa, munje zraka,
iskre od ognja kijem živi smo,
vjetar, koji prši i leti
po prostorijeh od pameti,

plod od duše za nju smesti
kroz promjene svo'e razlike,
riječ bez glasa, glas bez svijesti,
slika od stvari, stvar bez slike,
često štetna, zlobna i tmasta,
sved nestavna, sved prošasta.

Man u pomnjah moj duh vene,
man vas tjeram iz pameti,
er kad tjeram vas iz mene,
moja na vas miso leti,
a kad miso na vas pada,
vas, o misli, mislim tada.

Tako 'e, vidim, er živ tko je
nije bez misli svoja u lita;
ali ufam se misli od moje
da bit neću pridobita:
miso brzo a uvijek proći
neć ti, rajska mâ pomoći!«

Tač diklica put višnjega
misli tlaćeć tijek prostira
slična suncu, ke čijem njega
tijek od neba nazad tira,

nedobitnoj u slobodi
zlatno kolo naprijed vodi.

U to zorni san žuđeni
svo'om razbludom iznenade
smiri nemir nje skroveni
i od misli sve zavade;
dokle na plač, koji i prije,
zrak sunčani probudi je.

Svrha četvrtoga uzdisanja

Uzdisanje peto

U RAZMIŠLJANJU

Blago onemu kî od svijeta
iz zamjere sej stvorene
vadi, jakno pčela iz cvijeta,
med božije uspomene:
kuša on bitja dio rajskoga,
er sveđ gleda svijesti boga.

Tijem je u trudijeh i u gorkosti
Mandalijena svo'oj čestita,
dočijem, višnje od ljeposti
ljubovnica ognjevita,
stvari u svakoj bez pristanja
nju razmišlja, sreta i klanja.

Primaljetje lica svoga
bješe iznijelo diku urednu
i s stupaja srebrnoga
diglo rijekam okov lednu
pošiljući ih po prostoru,
da ures njegov glase moru.

Indje medni pjet slavici
čujahu se najmilije,
a marsiljskoj po litici
pomlađene cičat zmije
i kršit se niz grebeni
vepri bludom ražeženi.

Pozna i dikla da 'e proljetje,
er noć jača prikr'je doli,
kada među rijetko cvijetje
gora busjem uzroholi
i uzbuknu zgar na stijeni
po česvinah trn spleteni.

Niz hrid razbjen snijeg pjenjaše
rijekom bježeć topl'je lito,
snažnijem vjetrim jektijaše
šuplja procijep gromovito;
vlaga oblakom dima kruta
maglijaše razmrznuta.

Primaljetje kad videći
i š njim mjereć grdu spilu,
nemio posmijeh za jad veći
pusti plačna vil pod silu
ter ovacijem sebe sama
korit uze besjedama:

»Eto rados dragu svuda
ponovljena narav plodi;
ljepos, pokoj i razbluda
po livadah tančac vodi;
u ljuvezni slatkoj gore
zvijezde, nebo, kopno i more.

I ti iz groba hod' ovoga,
vijence kiti, beri cvijetje
i obasjaj lica tvoga
primaljetjem primaljetje;
znaš da nekad drago tvoje,
Mandalijena, vrijeme ovo je?

Znaš, kad slavic sta pjevati,
mneć da u tebi zoru sreta,
kad za tebe celivati
vjetric celov pusti od cvijeta?
kad sunčani cvijet gleda je
mješte sunca oči tvoje?

Hoće ti se da ne oslabiš
zapuštenu dragos tvoju,
da još bogu duše grabiš
i pridružaš k starom broju,
da tvoj skroven ne mre u tebi
štetan ures zemlji i nebi.

Hoće ti se, o grešnice!
nu stav' pamet izlazeći
da ne omrkne danu lice,
grešni pako tvoj pazeći,
i ne prođe zimno u bitje
prid strahoćom tvôm prolitje.

Mlado ljeto kak' i prije
za te ne gre s istijem redom:
proz suze ga najgorčije
druzijem pazi sad pogledom,
uzmi s srcem sad drugijeme
druge misli drugo u vrijeme.

Ah proljetju primjerena
nekadašnja mâ ljeposti,
je li s tebe nač vremena
ke mi prođe bez žalosti,
kad sve zemlje sred pokoja
nepokojna 'e duša moja?!

Dali bio dan, noć za danom,
primaljetje, ljeto i zima
i s promjenom podsunčanom
svako doba vajmeh ima
sveđ u cvilu bez promjene
i ostavit i nač mene?

Plačem ljeti, što ne izgara
š njim za višnjem moj duh ovi;
plačem, što mâ boles stara
s proljetjem se ne ponovi;
plačem zimi, pokli moje
sunce od mene daleko je.

Plačem plodno voća u vrijeme
moga srca neplodnosti,
plačem mrakom prid noćnijeme,
što ne sviđam moj grijeh dosti;
plačem u dan, svijet pazeći
uzrok teškoj môj nesreći.

O proljetna diko mila,
kâ bisernijem rosam drazim
i rumenom ružom krila
vjeticima kitiš blazim,
kâ svijem blagom resiš lice
zemlje, od neba vjerenice!

lijepa mladosti od vremena
navjesnice mira ugodna,
od pokoja razbluđena
srećni uzroče, majko plodna,
zemlje ufanje, kruno od ljeta,
sliko od raja, raju od svijeta!

vrijeme nebu obljubjeno,
s kojijem poče svijet stvoreni,
vrijeme sveto i blaženo,
ke naš otkup zače općeni,
vrijeme, ke bog krvi uresi
nad uresom svijeh nebesi,

ah blaga ti čes je tvoja,
gdi s stvorenjem svijem ujedno
slaviš hvalam, a bez broja,
kralja od svijeta tač naredno
i svjedočiš u radosti
moć njegovu tvôm ljeposti.

Zemlju s nebom, kraj s valovim
s tvoga miriš ti dohoda;
pače zvijezdam treptiš novim
u prozračnom licu od voda,
da se ogleda zgar i gizda
zvijezdâ u zraku zrak od zvizda.

Ti božanstvu neizmjernomu
vrh otara svijeta ovega
u zelenom skutu tvomu
nosiš prvi plod od svega,
ter mu užičeš na čas goru
ljepšijem zrakom sunce i zoru.

Ti žuberiš s medenijeme
slavicima privišnjemu,
odisanjem mirisnijeme
cvijetju iz usta dahneš njemu
i od cvijetja s tisuć oči
zriš sunce rajske istoči.

A u meni svakčas jača
ah jaoh raste zima plaha,
vihri od smeće, daždi od plača,
magle od sumnje, gromi od straha,
mraz u srcu, a u svijesti
nadmen oblak svijeh bolesti.

Ne zavidim nu nikako
lijepo doba tvojoj sreći
da višnjega ljubiš tako
i moj koriš led goreći,
neg te molim, kroz tve plame
da ga ljubiš većma i za me.

Nu se tužim tebi a na te:
čemu usprežeš meni sada
zlu zamjenu slične plate,
što te uživah zlo nekada?
čemu, premda u spomeni,
slas ikakvu davaš meni?

Tijem pomećem srca iz moga
mislit tvojoj o ljeposti
ter iz skuta zbiram tvoga
sve što mogu nač gorkosti;
tebi ostavljam što drago je, -
što 'e bolesno, mnim za moje.

Moj zvizd zmajski - tvoj glas pticâ
bud' ti u sjenci - ja sred jame,
moj čemer je - tvâ travica,
za te ruse - drača 'e za me,
s tobom tihi vir - sa mnome
vode ke se niz hrid lome.

Eto odijelih tvoga iz krila
što podobno, znam, meni je,
a tvâ dobra slatka i mila
nek uživa tko umije
boga slaviti njegovima,
a ne vrijeđat, darovima.

Pače za moć, kô je trijebi,
sve u dušu dozvat jade,
mislim sve što višnji u tebi
podnije za moj grijeh nekade,
i ponavljam sve spomene
me radosti za me ubjene.

Ah tve vrijeme neockvrnjena
mom Jezusu zanije ljeta;
ti početak svijeh vremena
svrši stvorca nepočeta
i kroz smrtni trud najgori
s svijeta otjera tko svijet stvori.

Tvoje trnje bi njegovu
ke prislavnu glavu probi;
po nemilom tvom darovu
oštro prutje put mu oznobi;
na kom steče smrt priljutu,
dub se uzgoji tvomu u skutu.

Tvoja zelen bi najbliža
ku poštrapa znoj krvavi;
pet kladenac pusti s križa
po tvomemu cvijetju i travi;
tvo'i vjetrici, čijem izdiše,
svoj pokonji dah primiše.

Tijem mrzim te, o pritamni
strenitelju draga moga;
ali 'er i ti svenu i stamni
grozno plaćuć mrtva boga,
drag si opeta tužnoj meni
kô moj sličan drug ljubjeni.

Drag si, er cvijetje bi tve u doba,
kijem mu mrtvu rane iskitih;
drag si, er niknu slavno iz groba
rajski tvojijeh cvijet u cvitih;
drag si, er donije tvoje uz cvijetje
ljepše dušam on proljetje.

Drag si, drag si, er meni se
najprije uskrsnut moj gizdavi,
perivojnik čineći se,
sred zeleni tvoje objavi
i kaza mi svo'e sunčane
procvjetale slavom rane.

A nadasve vrijeme drago
ti si i dragos bez procjene,
er slikuješ vječno blago
od milosti božanstvene
i proziram u lijepomu
sve me dobro licu tvomu.

Ah ničemu prem kô tebi
ne može se primjeriti
božja milos, kâ pod nebi
dušam rajske vijence kiti
i svôm vlasti stvara uvike
od grešnikâ blaženike.

Milos s slasti nerazdiona,
a ti od zemlje razbluda si;
ti trjeskove zimnje, a ona
vječne osvete plame gasi:
njom se naša svijes ponovi
kako tobom vas svijet ovi.

Ti si od voća došastoga
plemenito srećno ufanje,
ona od blaga neumrloga
prikoobilno obećanje;
ti si plodnos kopna i mora,
ona od srca i od razbora.

Tobom pusti lug se odiva,
njom duh svakoj u kreposti;
tobom cvijetje, njom se uživa
lijer od prve pravednosti;
ti dan kažeš razvedreni,
a ona boga bez zasjeni.

Ah što 'e bez nje duša? U tmimi,
crna i slijepa u pogledu,
dub nerodnoj na pržini
i perivoj suh na ledu,
i u obličju samom živa
vječne smrti sjen strašiva.

Što hoć čini, mukam svima
pečali se, sahani i blijedi,
sve strahoće daj očima,
svijem čemerom usta ozledi,
jednu u miso skupi i stuči
sve što ranja, smeta i muči;

pridaj tijelo, za u prah strti,
gvozdju, hridju, lavu i zmaju;
mri, ne umiruć, dugom smrti,
naprijed kušaj pako u vaju:
za te nebo nejma plate,
kad nije milos višnja uza te.

Naša pravda svakolika
prid višnjim je potištena;
sama milos nje je dika,
nje dostojnos, snaga i cijena,
kojoj samoj platu odvraća
bog, kad našu pravdu plaća.

Ovo 'e milos, očistjene
kôm umrle bog draguje
i žestoko njih ljubjene
k svomu srcu pridružuje:
dar najveći zgara ona je
kî povoljno bog nam daje.

Rijeh povoljno nju podatu
vječne iz ruke stvoru svomu,
to jes ne za dug i platu;
er bog držan nije nitkomu;
i kad milos bog isti je,
tko da umrli dostoji je?

Nu zasve toj, za nju steći
ku dostojnos i duša ima
i dar taki od svijeh veći
ne dava se ležacima;
djelu'e i duša, nu prem malo,
božja pomoć sve je ostalo.

Djelo, er volja ljudska naga
bogostječno tvorit ne ide,
ako vječna pomoć draga
u družbu joj zgar ne side
i ne čini da bi ustala
nje nejakos grijehom pala.

Taka pomoć sved nas gleda
i kreposti ke tvorimo,
ne samo nam zapovijeda
negli i čini da činimo,
podžihuć nas skrovnijem plami
i djelujuć pored s nami.

Pritječe nas, nek hoćemo,
druži, da prav put poznamo,
potpomaga, da možemo,
slijedi, neka krunu imamo
i držimo neizgubjeno
dobrohtjenje božanstveno.

Ona data htjenju i svijesti
vazda vjeru najprije budi,
pak za zaklad rajske česti
višnje ufanje stavlja u ljudi,
dokle uzdigne prilijepoga
njih na ljubav ćaćka i boga,

ter uzroči da oni tvore
sve rad boga ljuveznivi;
i kad zgriješe, mru s pokore,
samo erbo su bogu krivi,
i zasijeku sve na sviti
prije neg boga izgubiti.

Tada im ljubav s svoje strane
bog na ljubav vraćat hrli
i osobno na njih gane
svo'e ljuvezni plam neumrli,
ter sred srca milostiva
radosno ih prigrljiva.

U riječ jednu: poglavita,
ku rijeh, milos priblažena
ino nije neg čestita
naša ljubav zgar ljubjena,
drum rajskoga uzlazišta,
po kôj sve smo - bez ke ništa!

Ovo 'e milos, kôm se uredi
i prosine duh iznova,
kô kraljicu ter nju slijedi
dvorba izvrsnijeh od darova
i kô svoju majku grle
čestitosti sve neumrle.

Ona dušu kiti u licu
slavom koja ne zahodi,
i nju srećnu vjerenicu
k ljubovniku rajskom vodi,
pernicu joj pirnu tere
u božjemu srcu stere;

spravlja u goju njoj neizrečnu
zvijezdam zgrađen stan vrh toga,
dava 'oj za pir rados vječnu,
raj za družbu, za dar boga,
a za porod u dragosti
vječne u srcu vir sladosti.

Ona obraća zlobne i krive
u pravedne, čiste i nove,
sluge u kralje, mrtve u žive,
protivnike u sinove,
bijesna u znana, tuđa u svoga,
zemlju u nebo, ljudi u boga;

bogu uzmaža crkve i scjenu,
crkvam svete, svetijem znanje,
znanju krune, krunam cijenu,
cijeni vječna nepristanje,
nepristanju sve jednaga
dare, časti, sreće i blaga.

Ona otajstva i zatvore
očituje od nebesa,
razjaziva sve ponore
najdublje skrovna udesa,
ter u nj slavnoj u slobodi
proročanske svijesti uvodi.

Ako uživa sred žalosti,
svetac, ter se ranja i prli,
ako s zreloom hrabrenosti
mrijet za vjeru dijete hrli,
ako višnjem vil pomnjiva
čistu ljepos posvećiva,

ako plešuć moć naravnu
čudotvornik svaki objavi
svemogućstvo njeko i slavnu
vrhnaravnos u naravi,
tvoj je darov, o milosti,
srećni ishode svijeh kreposti!

Hćeri srca božijega,
slatka utjeho naša uzdana,
knjigo očinstva najljepšega
božjom krvi potpisana,
cijeno od sreće rajske svete,
od blaženstva stavni uvjete!

ah milosti, sidi u mene,
sidi, pokli ne ištem ino
neg da suze me skrušene
primi dobro me jedino
i bolesti moje i trude
blagijem licem pozret bude.

Svetijem čuda i sve ostalo
daj, prid tobom kî sve mogu;
mojoj duši snage malo,
prineharna da nije bogu,
da pokorne jade ove
može podnijet i iznać nove.

Čestitosti vječne neću,
s kôm se družiš ti svudijere;
svaku ostavljam čes najveću
i božije zrak zamjere,
i za ljubav draga moga
odričem se raja istoga.

Mâ je želja, mâ je odluka
neplaćeno za nj jadati;
bud' mâ njemu draga muka,
nek moj život za sved' pati;
ne ištem plate: mâ plata je
on da uživa na me vaje, -

on da uživa s najtežega
bolovanja moga ovamo;
i ako uživat žudim njega,
uživat ga žudim samo,
er svo'a dragos milostiva
uživana bit uživa.

Zarosite, o nebesa,
na me milos dara ugodna,
da procvjeta iz ničesa
mâ svenuta svijes neplodna
i u proljetno zene vrijeme
primaljetjem nebeskijeme.

Ovo 'e doba, kad priljuta
božja muka grijehu odoli,
kad vašega zemlji iz skuta
najveća se milos proli;
ah doba ovo bud' vašima
plodno i za me darovima.

Vid tve sreće, Mandalijena!
primaš milos nju želeći:
što 'e neg milos želja ognjena
kojom milos žudiš steći?
Eto, dočijem željno cvijeliš,
želeć primaš sve što želiš.

Budi što hoć - miso mâ je
sved' uzdisat sred nemira;
u milosti tko mni da je,
taj od sebe milos tira;
ah bez svrhe plaćna u licu
scijenit ću se za grešnicu!«

Reče i vrže misli koje
donosaše sumnja mila,
ištuć čijem bi srce svoje
žestočije ražalila,
ter podobno svijes obrati
božju muku razbirati.

Svrha petoga uzdisanja

Uzdisanje šesto

U POŽALJENJU

Jes tko veli, još da nije
čovjek prvi sagriješio,
da bi s desne sin božije
na se ljudsku put stavio
za proslavit s slične slike
podnebeske pravednike;

a er brzeća na grijeh ljuti
naša narav pravdi oprije se,
ne samo se višnji uputi
negli i tešku smrt podnese
i prikaza sve što ima
za drag otkup potrebnima.

Tijem svojeći mi grešnici
što nam mogu zavidjeti
isti, rijet ću, pravednici,
imamo se srećn'ji rijeti
i blažene zvat krivine
ke nas toli srećnijeh čine.

Ter tko tužiš, ako odveće
kuneš tuge ke grijeh rodi,
obazri se i na sreće
ke za sobom zloća usplodi,
i uzvišuj neizrečeno
milosrđe božanstveno.

Pače za lijek sved' ponavlja'
spasitelja mrtva u svijesti,
kô vil koja željnu zdravlja
božje u rane miso umjesti,

i sve ovako kaže redom
božje muke svo'om besjedom:

»Ah kâ bi noć ona crna
i pakljene crnja od noći,
kad hudopska nesmotrna
vlas zavidnoj u strahoći
posla ljudi vrlovite
da s privarom boga uhite!

Kad žalosnoj majci i meni
Ivan plačni jedva izreče
da razgovor naš žuđeni
u celovu poraz steče
i da ljubav božanstvena
osta oružjem svo'em ranjena.

Ja tijekom glasom strena u smeći
padah bez snage i bez moći;
kad djevicu mrijet videći,
pojavih se za pomoći,
da ne umre s nepokoja
božja majka, majka moja.

Vrućijem suzam povraćenu
tješih i ja željna utjehe:
'On povoljno, rijeh, žuđenu
smrt za umrle sreta grijehe,
draga majko, pri potrebi
shrani život sinku u tebi.

On tvoj život za svoj broji,
er svoj život već svoj nije;
vas svijet grešan njega osvoji
za svoj život davno otprije;
nemoj, majko, tvoj rod sveti
da uzbude dvaš umrijeti!

Ona k nebu s gorke boli
uzdignute držeć oči,
toli uredan, sladak toli
stavnijem licem vaj svjedoči;
da bit može vaj u raj, u
raj bi takom bio stan vaju.

Kad se osvijesti, reče: 'Je li
mom prilična nepokoja?
Ures pade moj veseli,
pade vajmeh krana moja

i s tobom se, ah moj mili,
sve me dobro viku odili.

Ali er tvâ sam po milosti
majka a sluga po naravi,
sve podlagam verno dosti
tvom posluhu meljubavi;
što hoć, hoću: umri ureda...' -
nu rijet: 'sinko!' plač joj ne da.

Pak gdi tužna ja mojimi
i nje tugam mrem i blijedim,
obraća se veleći mi:
'Ako život hoć da slijedim,
mâ pridraga, dok je vrime,
k mom životu sadruži me.

Hod'mo, hod'mo, Mandalijena,
put solimskih hudijeh mira
gledat čuda neviđena,
gdi bog čovjek sad umira;
hod'mo uz svoje učit vaje
koli ljubav moguća je'.

Rijeh joj: 'Majko, ne prilaga'
ah tvom trudu trude nove!'
Odgovori: 'Moć mi i snaga
s zamjere će doć njegove.'
Rijeh: 'Tvoj će ga vid porazit'. -
'Drago 'e, kliče, dražijeh pazit'.

Odbesjedih: 'Ah neć moći
proz oružje doprijet k njemu'.
Odgovori: 'Ljubav proći
može i k nebu najvišemu'.
Tad zaglavih: 'Majko, evo me;
hoć li i na smrt, grem s tobome'.

U to iznese zora blijeda,
ne znam kako, plačne zrake
i ne ustupi dan s pogleda
strahovite noći opake,
u kôj osta uhitjeno
rajsko sunce božanstveno.

A mi iz bijele Betanije
sred Solime krvne i ljute
ulazimo objedvije
jadnijem licom poniknute,

gdi se združi nam smućena
pravovjernih četa žena.

Mukli žamor svud sretamo,
svak se šapće, sve je u smeći
i očitu jaoh gledamo
svudi našoj kob nesreći:
naprijed, nazad srnu prici
s građanima redovnici, -

srnu, al' im se srce trese
blijedo s zgone nenadane:
žude vidjet, a straše se
gledat ruke te svezane,
ke svu narav tolicima
zapanjiše čudesima.

Uzbunjena posred grada
ucviljen nas Petar sreta,
pun pečali, brige i jada
zarad svoga grijeha kleta,
crnijem prahom po sve strane
prame posut iskidane.

Slijep od suza jedva kade
bogorodnu djevu pozna,
dođe i prid njom nica pade
vapeć s rijekom plača grozna:
'Skrivih, majko, i dragoga
jaoh zatajah meštra i boga!'

'Ah Jezuse, diko od raja
(rijeh uzdižuć ruke oboje),
najdraži te drug zataja,
celovom te drugi izdo je:
u što ufati već tebi je,
kad te ista ljubav bije?!'

Pokrijepismo starca blijeda
družbom cvila već neg riječi;
pitismo ga da spovijeda
svaki od noći stvor najpreči,
a on kazati sve poredom
uzdahnom sta besjedom:

kô pridragi naš izmoren
cijeć krvava znoja i muke,
izbjen, smucan, psovan, koren
bi nepravdi dan u ruke

i svijet vidje priklonita
na svom sudu suca od svita,

kî težega cijec poraza
smioni zamah i slobodni
vrh rajskoga svoga obraza
od gvozdene ruke podni
i tekuća krv nizdoli
po slavnom se licu proli.

Ah prije negli tač sakrivi,
što ne usahnu, zla desnice?
Mnim da usahnu, nu da oživi,
kad prisveto tegnu lice,
ke viđenjem samijem vrati
život dušam tolikrati.

K tomu Petar još izreče:
'Stoprva se dan zabijeli,
kad su njega u dvor preče
prid pristolje rimsko odveli,
a ja othodim na najgoru
sličnu zloći môj pokoru.

Grem, o majko, grem cvileći
i razbiruć me prikore,
nepristavno mrijet boleći
u najdubljoj hridi od gore;
grem tajat se nebu istomu
zli zatajnik bogu momu!'

Na pokoru on se uputi
a tvom srcu, djevo izbrana,
ne da vajmeh odahnuti
iza rane gorč'ja rana,
tere primaš Ivanove
teže od prvijeh glase nove.

Vrati se Ivan tač pun smeće,
i u svom vaju zabjen toli,
kô da boles ne ču'e veće
s neizmjernoga mnoštva od boli,
jedva moćan riječ izrijeti,
bljed, iščeznut, van pameti.

Sprva umuča i mućeći
vele veće licem kaza,
pak zavapi govoreći:
'Bismo, er nijesmo veće: omraza

ljubav dobi - pravdu osveta,
bog je umoren, svrha 'e svijeta!

Jezus, naša slatka nada,
osuđen je na smrt krivu;
ni bi dosta toj dosada
paklu i puku nabunljivu:
kruniše ga još izbjena
vijencom trna nesmiljena.

Vidjeh sve one muke trudne,
djela noćne od slobode
gdje zlotvori na njem u dne
ponavljaju i nathode
i gdje ostaje opravdana
noć vrlinom prijeka dana.

Vidjeh njega pri Barabi
razbojniku pogrđena:
vidjeh kad ga sila ugrabi
pravdi suca jur smiljena;
vidjeh ružnijem odjećami
kad ga opaki kralj osrami.

Kralj ga osrami tvrd u zloći,
čuda tvorit što ne htiše;
i ne bi mu poznat moći
da od svijeh čuda čudo 'e više
gledat ondi svezanoga
u zlotvorskijeh rukah boga,

gledat tamnu slavu i krepos,
čas grđenu, dobro streno,
bez ljeposti višnju ljepos,
veličanstvo potlačeno
i od zlobnijeh pridobito
svemogućstvo vjekovito!

Takijem glasom poražena
nasloni se djeva na me,
ove izusteć rascviljena
'Ah moj sinko!' riječi same;
a mi udrismo u najjače
tja do zvijezda glase i plače,

skupno vapeć: 'Ah ovo li
tvoj od tebe bog dostoja,
o neharni puče oholi,
komu dare on bez broja,

pače iz raja donije svoga
na dar mili sebe istoga?

Gdje ste, naši djedi sveti,
da vidite u kôj mucu
želju vašu sile umrijeti
nemilosni vaši unuci,
u kôj boli gre na manje
uzdisano vaše ufanje'.

Uto naš trud za osladiti,
mneć da ugodan glas donijet će,
priloži nam Ivan riti
da svijet ružit prista veće
i da svoga pravdom suda
puče obješen krvni Juda.

Na slišanje huda imena
i smrt kâ mu prem podoba,
nasrnu me uspomena
svijeh njegovijeh štetnijeh zloba;
planuh i moj plam najbrže
u ovaki se glas provrže:

'Prem bi razlog da ne od zvijeri,
od nakazni ali srde
neg da plata tvôj nevjeri
dođe iz tvoje ruke grde
i da krvnik huđi od svega
krivca umoriš najhuđega.

Crknuo si na visini,
er te zemlja ne htje na se;
i tvâ duša speta u tmuni
silno utrobom prorva se,
er ustima ne smje, koje
svo'em celovom bog tego je.

Podi dakle, pod', o tmasti
izdavniče kleti božji,
pod' ognjene sred propasti,
tvôm grdoćom pako uzmnoži;
pod' i skupi vas vijek u te
sve pakljene muke ljute.'

Slijedah - kad se moja opriječi
nerođena majka na me
i priblagom ovom riječi
milostivo pokara me:

'Sad osvetam nije vremena
neg milosti, Mandalijena!

Znaj da iz vječnijeh može šteta
izet druga putom kime,
sve moj Jezus muke opeta
podnio bi, a i ja š njime,
kî je došo uzdisanu
izgubljenijeh za sahranu'.

Ah što ugrabi u neufanju,
o nesrećni učeniče,
slavu višnjem smilovanju!
Što ne smišlja, o grešniče,
da te u vrtu tvoj bog mio,
zasve izdavna, zagrlio!

Ali dočijem mi krzmamo
i naš stupaj sâm sobome
ne umije kud ni kamo
zatrnuo mramorkome,
ter nam bolni jad naprijeda,
nazad ljubav stupit ne da,

eto s trubljam bojna vika
i čuje se, ah jaoh meni,
konja oholijeh i konjika
oštri bahat, zvek gvozdeni:
svaka okolo jekti gora
bukom mukla rogobora.

A ja u mnoštvu nabunjenu,
ke nablizu jur prišlo je,
poznam s križom na ramenu
obljubjeno dobro moje;
ah vidjenje kom nije slike,
da ne osušim lica uvike!

On s smutjenjem zemlje i nebi
po prostorijeh svoga grada
nosi teški panj na sebi
i treptećijem stupom pada,
ter povrijeđa rane i prima
dižen krutijem udorcima.

Trnom krunjen kô najprvi
svijeh od truda kralj boleći,
vas u krvi, vas bez krvi
i bez snage mre hodeći,

sred navale gnjijevna puka
smucan, tiskan od sto rukâ.

Oko njega sijeva oruže
i jak munjom pogled ranja;
dva lupeža š njim se družu
ružnijega rad skončanja;
vas grad za njim srne i leti,
reži, vapi, psuje i prijeti.

Čijem ga pazim jadna i blijeda
u prigorkom trudu temu,
čijem dragoga zrak pogleda
i man ištem njega u njemu,
u ove riječi vaj puklo je
od bolesti srce moje:

"Ti li kralj si lijepi od stvora,
kî jur licem dan pozlati,
otkle sunce, otkle zora,
otkle učiše zvijezde sjati,
otkle uze izgled svomu
uživanju raj vječnomu?"

Ti li si oni pun uresa
kî dojezdi skoro u dici,
svoga od puka do nebesa
slavjen s pômam u desnici?
Kakav dođe! kakav sada
greš otpravljen tvoga iz grada!

Treptiš vajmeh ti kî uzdržiš
trijema prstim tvrdu od svijeta!
osuđen si ti kô pržiš
sudnjem plamom djela kleta!
ude umrli tebi bogu,
kî njim daješ moć da mogu!

Dali moj grijeh ti prigrabi
i š njim moju smrt i trude?
Ah moj bože, ah jaoh da bi
to bit moglo, da ne bude,
nek ja u pako grem ognjeni,
ne ti na smrt, moj ljubjeni!"

Tač mâ duša ne mučaše
prostrjeljena ranam trima:
sada sina, sad cvijeljaše
majku i sebe tužnu u njima,

kad na zemlju Jezus crnu
s teškijem drvom jaoh posrnu.

Proz oružja tajčas ljuta
upuštam se i proz mače;
naprijed se rvem odmetnuta,
padam, stajem, srnem jače:
ljubav mi je sa svom moći
i mâ boles u pomoći.

Dokle usrnuh ja viteški
k vjereniku duše moje;
podigoh ga i u križ teški
snažno uložih ruke oboje,
'Stav'te, vapeć, ah križ ovi
na me, o silni vitezovi!

Pogledajte: on je od muke
veće mrtav, živ negoli!
Eto k vami dižem ruke
i na ustijeh duh vas moli:
dajte mi ga odmijeniti
il' za nj ili š njim umriti!

Ah za milos, o nemili, -
za nemilos, rijet ću bolje,
darujte mi da razdili
moj drag sa mnom svo'e nevolje:
imat ćete s djela toga
dva mučena za jednoga'.

S tijem uspregnu vojska i sila
me poznano pazeć lice,
i ustavi (ah sljepila!)
od prilijepe glas grešnice
kijeh ne može da ustavi
sa svijem mukam bog krvavi.

Tad pristupi majka slavna,
bolni je Ivan uzdržeci,
vele sinku rijet pripravna,
nu nejaka riječ izreći,
i besjedit uze š njime
samijem zgledom žalosnime.

Sretaju se oči mile
zamjenjujuć nepokoje;
iz zenica daždi strile
milos, žalos, ljubav svoje,

i u pogled za oživjeti
iz srca im vas duh leti.

Ah i na izgled tužan toli
krvnici se ne ganuše,
prid kojijem bi puklo od boli
što 'e bez srca, svijesti i duše,
prid kijem isti raj veseli
od milosti, mnim, procvijeli,

prid kijem isti znam da pako
bud' ne milos, strah oćuti,
dva ona srca videć tako
bolezniva protrnuti
kâ su rasap pakla vrla
a spasenje svijeta umrla.

Dočijem draži tač kušaju
u ljubavi ke su rane,
ja mom grlim slatkom raj
noge i njekad celivane,
i s tli pijem u celovu
pitje andelsko - krv njegovu.

Ali odvede nagla četa
na brijeg smrtni dobro naše,
ter poveni majka sveta,
kâ viđenjem tijem živjaše,
i na naše tajčas ruke
poluživa pade od muke.

Tač protivnom kad u oblaku
drugo sunce sunce otvori,
jedna drugu vedru zraku
gleda, ljubi, zrči i dvori;
nu kad jedno zađe u tmine,
š njim i drugo sunce izgine.

Š njom žalosnom najposlije
polit krvi put slijedimo
i vrh ljute Kalvarije
trudni stupaj uznosimo,
gdi nas vajmeh pričekaje
sve u skupu tuge naše.

Zaskočismo gdi bojnici,
opojeni strašnjem bijesom,
s tli krvavijeh svikolici
s bukom, s vikom, s urnebesom

prigvozdjenu jur na križu
naše duše dušu uzdižu.

Silno uzdižen panj se stresa
i s neredna rastresanja
pribjen gospod od nebesa
rane obilne rasprostranja
i put slavnu odsvudijere
neotesanijem hrekom dere.

Ranâ ishodi (ah jaoh rane!)
rijeke od krvi šlju po svemu:
uzglavje su svijem prostrane
i postelja rane njemu;
visi o ranah, ranam staje,
vas je u ranah, vas rana je.

Ter se na smrt svo'u ne srči
neg je grli blag najpreče;
usta sahnu, pogled mrči,
čezne srce, duh utječe
i utjehu mu prid trudima
vječni ćaćko svaku otima.

Kakvo srce, toj videći,
slavna djevo, bi tve tada!
kî jedino tebe u smeći
proletješe trijesci od jada!
s kôm te prikri nemilosti
val beskrajni svijeh žalosti!

'Tkomu da te svijeta ovega
prilikujem, o jedina
majko sina najljepšega,
najtužn'jega majko sina,
majko uz tijelo sina sveta.
na križ dušom tvôm propeta?

Da svijem morem otrov smuti,
da se u nalip zemlja stvori,
da se čemer nebo očuti,
da svo'u gorkos pako otvori,
jedva bi se tijem zadosti
izmjerile tvo'e gorkosti.

Kô jaganjčić priklan kada
s plačnijem glasom krotko izdiše,
mati ovčica hrli iz stada,
kud je ljubav svo'a nadiše,

zove, optječe, a zaludu,
izdahnuću svo'u razbludu.

Oko križa, gdi 'e njoj trijebi,
tako djeva život traje;
ne zna tužna drugo o sebi
negli samo tužna da je;
staje, ophodi, nejma mira,
muči, gleda, plače, umira.

A ja, zasve jur bez snage,
mjesto u cvilu hlepim prvo;
kad ne mogu doprijet drage
stupe grlit, grlim drvo,
i kôm drvo polito je,
miješam s krvi suze moje.

Prida nj padam, k njemu u glase
vapim, dižem u nj zenice,
kršim ruke, trgam vlase,
tučem prsi, grdim lice,
i za oživjet tko me stvori,
šljem s uzdasim dušu uzgori.

Ah moj jezik pušta i múči
bro'it bezbrojne muke druge:
žuč otrovnu, gore od žuči
puka obijesna psovke i ruge,
i od gusara zlijeh na sreću
razdijeljenu časnu odjeću.

U tuzi bo môj zabjena
i ginutjem stvorca moga
iščeznuta, zapanjena
ne stavih se, rijet ću, od toga
ali veće izdahlo je
nadnebesko blago moje.

Tad kô rijeka zastavljena,
kâ gre priko svijeh zaprika,
gorka žalos mâ skupljena
prorva se svakolika
i van srca proz me usti
u ovake se tužbe ispusti:

Kakva oči me vide te,
o ubjeni moj pokoju!
kakve gledam dike svete
i prislavnu ljepos tvoju!

Tako li te, vajmeh meni,
umoriše tvo'i ljubjeni?!

Tako li te ah pogubi
tvoj puk mili bez razloga,
koga željno ti obljudi
vrh života tvoga istoga,
i take li rane u plati
tvôj ljuvenoj rani odvрати!

Višnja pravdo, vječni bože,
dali kroz svo'e smjenstvo mnogo
i svijet živje, da to može,
i svijet žive kí 'e to mogo,
i svijet živjet će iza toga
od života smrtim svoga?

Nu tve ubojne pod nebesim
krivim kriva od sve štete?
ja te u srce mojijem grijesim,
oni u tijelo raniše te; -
oni slijepo, ja nemilo,
moj bi uzrok, njih bi dilo.

Čavli u rukah tvojijeh mâ su
nepravedna djelovanja,
pleći tvoje bičim rasu
pokoj moga uživanja;
tebe obruži, i tuj gdi si
tebe oholas moja uzvisi.

Miso i pamet mâ bez reda
trnje splete tvoga čela,
bludnos mojijeh od pogleda
tve je oči potamnijela,
lijepi obraz tvoj skončava
bezobrazna mâ naprava.

Me stupaje tašte i dvorne
plaćaš stupom pribjenijeme,
na raskoš me prikorne
crljeniš se tijelom svijeme,
i ne moguć smrti od tvoje
smrti umro si duše moje.

Tijem držanje, bože, čime,
čim da odvratim me na svitu?
Ah pod križom tvo'em primi me
krvi ovako tvôm politu;

ah ovaku primi mene,
er sam darov bez procjene.

Smiluj mi se, moj pridragi,
srce gledaj, slabos prosti;
prosti, suče mili i blagi,
zaklinam te tvôm milosti,
zaklinam te priteškijeme
i prigorkijem križom tvijeme.

Ah sred smrti tve blažene
premda klanjam s svom jakosti
tve naravne božanstvene
svokolike izvrsnosti,
prvo klanjam, kô pravo je,
milosrđe slatko tvoje.

Ti mogućstvo mrući ukaza,
er duhovni nov svijet stvori;
vjekovitos, er s poraza
tvoga vječnu smrt umori;
neizmjernos, er pridobi
neizmjerni grijeh u zlobi.

Pravdu objavi, dug plateći;
vjernos, vršeć sve što obeća;
jakos, pako podložeći;
nu 'e požudi môj najveća
i najdraža cijječ pokoja
milosrdna blagos tvoja.

Neizmjernos nesmišljena,
vjekovitos tvâ 'e bez mjere,
stavna jakos, pravda ognjena,
nepomična riječ od vjere;
nu 'e zamjerno nad inijema
milosrđe nevoljnijema.«

Kô toj reče, suze udriše
iz nje oči jak niz riku,
i sta grlit, kâ š njom biše,
tuj propetu božju sliku,
s takom silom, kô da hiti
u dno srca je usaditi.

Svrha šestoga uzdisanja

Uzdisanje sedmo

U LJUBJENJU

Ako može kâ stvar biti
od višnjega viša vijeku,
toj se ima ljubav riti
koju nosi bog čovjeku,
pokli ona svako u vrime
njim gospodi, vlada njime.

Nareče mu: »Svijet nastani«,
kad iz ništa vas svijet sinu;
naredi mu: »Svijet sahrani«,
a on prignu svo'u visinu;
htje da u trudijeh čezne i preda,
htje da i umre - umrije ureda.

Tijem sve što smo, sve što imamo,
sve što ufamo mi najvruće,
milostivi dar je samo
te ljubavi svemoguće,
kâ od nas neće dare na te,
van ljubjenja, ine plate,

veleć: »Tebi s nebom ove,
o umrli, zvijezde ognjene,
sve što leti, hodi i plove,
sve što rađa, cvjeta i zene,
tebi blaga sva bez broja,
meni sama ljubav tvoja.

Ljubi, ljubi, pokli tako
od blažena steć ćeš ime;
razgledaj me pomno i ako
nijesam lijepa, ne ljubi me:
božjem srcu hći sam prava,
pokoj, ures, dika i slava.«

Ona tako, tako i za nju
vape ujedno svi nje stvori,
čijem zamjeru kroz svakdanju
svaki umrle licem kori,
čemu od sebe svo'u najveću
ne ljubeći čes odmeću.

Ali Evrijenka mâ ljuvena
tač neharno dni ne traje,
neg sved ljubli ljubjena

već neg onda ljubila je,
kad bog riječi svo'om proslavi
žestočinu nje ljubavi.

Ona, za uvijek ne dospjeti
ljubav i š njom boles priku,
izdjeljeni krs raspeti
i krvavu božju sliku
(ah milosti!) po sve čase
grli, gleda, hrani uza se.

Uprije jednom u nj, zatijeme
diže pogled k nebu uzgori,
ter da glasom srčanjeme
skrovnu usilnos izgovori:
»Odi uči se prava (kliče)
ljubav, rajski ljubovniče!

Neka misli tve bolesti,
neka pazi rane tvoje
i razbira pomnom svijesti
tve priteške nepokoje
tko god žudi znat, moj bože,
što je ljubav i što može.

Tvoju ljubav neka mjeri,
tko neharnos mu znat hoće;
mu neharnos nek zamjeri,
me svevolje, smjenstva i zloće
tko god opet znati hajje
da tvâ milos neizmijerna je.

Kroz ljuveno ah jaoh čudo
i kroz tvoju oblas mnogu,
ah da ikako, mâ razbludo,
pritorit se u te mogu,
u te trudna, u te bjena,
opsovana, izranjena.

Neću, neću sreće druge,
muka mi je sama draga;
neću, neću bit bez tuge,
videć tebe tužna i naga;
neću živjet, da ni umrijeti,
za trud smrtim ne dospjeti.

Nu što je ovo? Kad smućene
suze lijevam ja skrušena,
boles moju tjera iz mene
njeka u suzah slas skrovena,

i što suzim već naprijeda,
mnim da lijevam suze od meda.

Ah kô u meni promjenjiva
ista žalos narav svoju;
radujem se žalostiva
i mučim se u pokoju;
ćutim, ćutim ah zadosti
raj u paklu me gorkosti.

Nu ako uživam, što se bolim?
kad se bolim, čemu uživam?
za me teške zloće molim,
a u molbah mir otkrivam!
Ah vidje li tko dosade
trudan pokoj, slatke jade?!

Nu zaisto rados ćutim,
er je u plaču moja utjeha;
zaisto bolim tugam ljutim,
er spomenom mrem od grijeha
ucviljena, radostiva,
mirna, jadna, mrtva i živa.

O moj bože, sad znam što je,
što su tuge me vesele,
er s ljuvezni cvijelit tvoje
ljudskom srcu draže 'e vele
neg uživat sve najveće
podsunčane česti i sreće.

Tko se boli, er te uvrijedi,
ljubi tebe, bože pravi;
a tko ljubi tebe i slijedi,
ćuti u tvojoj raj ljubavi,
er na nebu raj istini
tvoja ljubav sama čini.

Tijem kô gorka voda od mora,
koliko se muči i hodi
po zahodu šupljijeh gora,
prem toliko slađa ishodi,
tač s ljubavi trudeć tvoje
slatke ćutim nepokoje.

Misli, o dušo, vrhu svega,
kad je slatko tač cviliti
i truditi rad višnjega,
š njim uživat što će biti,

kad u dvoru privišnjemu
š njim se združiš slična njemu?

Kad se u njega priobraziš,
u njem, po njem, š njim blažena,
i ures njegov dočijem paziš,
mreš od slasti zatravljena;
nu ne umiraš, er slas taka
vječni život dat je jaka.

Što će pako? Ah razmetni
strašni ponor vječnijeh šteta;
trjeskoviti plam osvetni
vrz' iz ruke, pravdo sveta;
vrz' oružja tvoja ognjena,
o rasrdžbo božanstvena!

Čemu da su spravne uvice
smeće, srde i pogube
za pedepsat odmetnike
kî dobrotu tvu ne ljube,
kad pedepsa može riti
najveća se - ne ljubiti;

ne ljubiti tvu ljepotu,
kôm sve 'e lijepo što lijepo je,
za kôm gori u životu
svokoliko, dobro što je,
ku za steći dosta 'e htiti,
za znat, dosta jes živ biti.

I nać će se tko će riti:
'Trudno mi je ljubiti boga!'
Vele 'e trudnje ne ljubiti
izgled dobra, znaj, svakoga,
kijem živemo, kijem ćutimo,
kijem ljubimo, kad ljubimo.

Za nać zlata, kopno i more
po sve strane naglo optječeš,
rijeke odvrćaš, cijepaš gore
i u grob tamni još živ tečeš
podnoseći stanovito
mraze u zimu, sunca u lito.

Rob se stvaraš za uzit više,
za bit dvoren, inijeh dvoriš;
tvoje u mislijeh srce izdiše,
stineš sumnjom, željom goriš;

trudiš za steć dni vesele,
za ne patit, patiš vele.

Za moć drage ke ljeposti
željnijem stupom u skut doći,
traješ dugoj u gorkosti
tamne danke, trudne noći,
kupujući (što 'e najgore)
na tvoj pjenez tve prikore.

Za usplodit tve baštine,
mećeš vazdan znoj i blago;
za priteći znanjem ine,
u tmi dušiš vrijeme drago;
sreću u boju za steć bolju,
gineš s srećom tvôm na polju.

Ah ne ide se po pučini,
ni se u mucu duh satira
za nač ljubav, koja čini
duši u našoj plod od mira,
kâ sladostim svo'e razblude
taži umrle brige i trude.

Istok obit ah nije trijebi,
podne ognjeno, strane od snijega
za steć ljubav, kâ stan sebi
srca uzdrži sred našega;
ljubav od nas dalek nije,
blizu 'e, s nam je i u nami je.

Majka 'e narav u nas stavi,
da 'e sved naše bitje spravno
ljubit stvorca od naravi,
dočijem ljubi što 'e naravno,
i dopremo da do njega
po ljubavi svijeta ovega.

Tijem svijes naša nejma mira,
kad svjetovnu ljubav slijedi;
svud se vrti, svud prostira,
preda, gasne, sahne i blijedi,
pravu er svhu na svijet odi
svo'e ljuvezni ne nahodi.

Plam u drvu svezan stoje
nejma pokoja od ničesa,
sveder gleda mjesto svoje,
ke je gori kraj nebesa;

tako i plamen naš najliše
odi stojeć hlepi više.

Reci: 'Neću već živ biti',
nu ne reci: 'Ljubit neću',
pokli ne mož neg ljubiti,
dokle god si živ; i rijet ću
da i ljubit još pristo bi,
toj pristanje ljubio bi.

Mi smo ljubav, i u čovika
što je duša, ljubav to je;
duša s htijenjem nije razlika,
htijenje i ljubav znaj da isto je;
dakle osudit mož pravedno
duša i ljubav da 'e sve jedno.

Zaisto tko god žive i čuje,
ne bi bio živ na svijeti,
da štogodijer ne djeluje
ili tijelom il' pameti;
nu djelovo ne viku bi,
što djeluje da ne ljubi.

Dakle, kada u naravi
život je isti djelovanje
i kad naše bez ljubavi
svako djelo gre na manje,
poprav rijet se život ima
sama ljubav umrlima.

Eto srce svako u broju
od ljuvenijeh sužanj ide,
i premda svi ljubav svoju
različnijeme putom slide,
jedna 'e svrha - slados njeku
ćutjet, kad što ljube steku.

Brodar s vjetrim vo'evat radi,
teg zemljaku jes od volje,
bojnik strašnoj u zavadi
crnom krvi masti polje,
ljubi ucviljen duh zabavu,
rob slobodu, gospar slavu,

ljepos žena, mladci rados,
svjetnu stavnos svijesti sijede,
mudroznanci hitru slados
urešene' sred besjede,

pustoš lovac i planinu,
svjetlos putnik, gusar tminu.

Tako svak je ljubiti obro
što mni dobro da 'e čoviku:
njeko ljubi pravo dobro,
njeko od dobra praznu sliku,
jedni svjetlos, družu scine,
kô za zlato, za dan tmine.

Tijem kad prema dobru samo
mi općimo ljubeć iti,
veće dobro većma imamo
iskat, slijedit i ljubiti,
er stvar bolju slijede i žele
i iste zvijeri vruće vele.

Da kî trud je ljubiti boga,
ko'i je dobro svijeh dobara,
ko'i pun dobra bezmjernoga
sve što 'e dobro dobrijem stvara,
nek dobrota naša 'e svaka
svo'e dobrote slika i zraka.

Kad zrak sunca neumrloga
tvoj priteže pogled lasno,
dali bit će muka mnoga
isto slijedit sunce jasno
i uputit sve tve volje
na ono dobro ke je bolje?

Pak, o dušo, ti ljubeći
mož i ne steć dobra umrla;
boga ne mož neg sved' steći,
kad ga uzljubiš željna i hrla;
er isto je srca iz svega
njega ljubiti i imat njega.

O čudesa od ljubavi!
Duša, o bože, mâ goruća,
čijem s tvôm voljom svo'u sastavi,
stvorila se svemoguća,
i s tvo'em htijenjem nerazdiona,
sve što možeš može i ona.

Er svemoguć taj se veli
tko s hotjenjem moć jednači,
koji može sve što želi,
s djelovanja sveder jači,

i kî moguć što 'e htjet obro,
samo hoće sve što 'e dobro.

Taka i ja sam, tvu dragoću
ljubeć, srca kôm primožeš;
sve što hoću mogu, er hoću
samo što ti hoć i možeš,
i er tve htijenje htijenje 'e moje,
moje i svako tve djelo je.

Hoć me uvijek pedepsati?
Ja to uživam, ja to hoću.
Hoć mi u raju mjesto dati?
Prid tve lice željno doć ću.
Hoć li u ništor da se obratim?
Uništenje me ne kratim.

Hoć li stvarat svijete nove?
hoć raščinit tvâ nebesa?
hoć vrh zemlje prolit ove
svu pućinu tvo'ih ćudesa?
I ja kroz mu ljubav mnogu
sve to u tebi hoću i mogu.

Ah što ljubav tvoja u meni
od poroda još ne poče,
o moj raju božanstveni,
moga plama lijepi uzroče!
Zašto kasno dušu u moju
prigrlih te, moj pokoju?!

Zašto opaki ja svijet ljubih
bez pameti, bez potrebe?!
zašto drago vrijeme izgubih
u ke ljubit mogoh tebe?!
zašto istratih vaj njekade
u taštinah danke mlade?!

Ah kâ tamnos svijes mi ugasi,
ter se srcu mom ne objavi
da početak i svrha si
od stvorene ti ljubavi
i svjetovna da sva dika
od dike je tve prilika.

Vidah nebo zvijezdam milim
jakno cvijetjem nakitjeno,
vidah polje cvijetjem bilim
jakno zvijezdam navezeno,

viđah sunce, kralja od zvizda,
viđah mjesec gdi se gizda.

Obračah se na svjetlosti
uzmnožnoga srebra i zlata,
gledah puna razlikosti
stada od zvijeri, ptica jata
i ne poznah da je gori
ljepši od svega, tko sve stvori.

Mladijeh dvorân s draga uresa
ćuteć dušu mu gorjeti,
imah ured put nebesa
moju uzdignut miso i rijeti:
'Bog me ljubi nad svijem, i ima
on bit ljubjen nada svima.'

K nebu obraćen cvijet videći
gdi se uresom svo'em veseli,
što ne rekoh: 'Ures veći
momu licu višnji udijeli;
tijem cvijet kad je haran čemu
mâ 'e neharna ljepos njemu?'

Pazeć rijeke sa svom vlasti
it k početku put pučine,
gdi ne haju kud će pasti,
samo da se š njom sjedine,
što ne hrljah i ja k momu
jaoh početku neumrlomu?

Bistre vode romoneći
bez pristanka tebe zvahu,
tebe vjetri, kî pršeći
livadom se proljetahu,
tebe u moru narod nijemi
i mučeći kazaše mi.

Da si uredan nad inime,
red od stvari meni ukaza;
da si osvetan, nauči me
grom ognjena pun poraza;
dan je očita tvoja dila,
noć otajna svjedočila.

Ah stvorenje dočijem slidah,
što ne poznah tebe tada?
Nu nije čudo da ne viđah
tebe u stvorijeh stvorca, kada

moj duh grijesim zaslijepjeni
ne viđaše mene u meni.

Nu da i viđah, ne htjeh znati
ni obljubit zrak viđeni;
i bih kriva tuj dvakrati,
er bih kriva tebi i meni:
tebi, er tebe tad ne ljubih,
meni, er mene tijekom izgubih.

Zato unaprijed mo'im željama
tebe sama za izgled dat ću,
a sved težijem pokorama
mene u meni pedepsat ću,
dokle platim, diko od nebi,
sve što skrivih meni i tebi.

Zgodno vrijeme, zgodo lijepa,
kud mi uteče, vajmeh kuda?
čijem ja tamna, tašta i slijepa
mnjah telesnijeh sred razbluda,
ne znam kako, pokoj steći
i raj iznać, raj gubeći!

I meni se prem dogodi
kako onomu kî 'e scijenio
da mu u noći sunce ishodi
kad je od munje zrak vidio,
iz ke paka rani njega
plam od trijeska nenadnjega.

Ali pokli po n'jednijeme
načinima nije ufati
da svo'e kolo svrne vrijeme
i da natrag tijek povrati,
kroz ljubjenje sved vrjednije
nadodat ću što ođoh prije.

Vrz' me u pako i pogubi, -
ljubit ću te još i tamo;
nu se u paklu jaoh ne ljubi!
Ne znam, ne znam, neg znam samo
da i sred vječne peći ljute
ljubit ću te, ljubit ću te!

Zasve u paklu tvu dobrotu
nije tko ljubi po naravi,
ljubit ću te na sramotu
od pakljene neljubavi

i plamom ću mo'em satrti
silne plame vječne smrti.

Tebe posred duše ognjene
držim za uvijek ne pustiti;
tijem propasti sred pakljene
sila 'e tebi sa mnom siti,
a kad sa mnom budeš, meni
raj će biti jaz pakljeni.

Ljubit ću te, mâ ljubavi,
ljubit ću te, moj pokoju,
dokle ljuven plam rastavi
moga od tijela dušu moju
i tlaćeći svijet umrli
s tobom duh se moj zagrli.

Slavna smrti, smrti blaga,
s te ljuvezni kâ dohodiš,
ti si od tuge svrha draga,
ljepši život ti dovodiš,
pače s vlasti tvôm ljuvenom
djelom život, smrt si imenom.

Za rijet bolje: ti si iz raja
život vrhu svijeh života;
nejma svrhe, mjere i kraja
za'edno s bogom tvâ ljepota,
kôm građani zgar gorući
slatko umiru ne umirući.

Ah ljubim te tvom u krilu,
eto izdišem, ah jaoh bože!
eto plama tvoga silu
moj podnijeti duh ne može;
ah sladosti, ah ljubavi,
ah jaoh ginem, duh me ostavi!«

Tač pokorna ljubovnica,
zatravljena dikla sveta,
svenu i pade zemlji nica
rajskom slasti priuzeta;
nu je uzdignu sa svijeh strana
od nebeskijeh skup dvorana.

Svrha sedmoga uzdisanja

Uzdisanje osmo

U UŽIVANJU

U te i tebi vjerovati
da 'e sve tobom i sve uza te,
tebe od tebe samo ufati
i ljubiti tebe, a za te,
za uživati pak na nebi
s tobom, tobom, tebe u tebi,

lasno e, bože, i ovo je
sam put koji vodi gori;
tijem su isprazne riječi koje
nerazborna svijes govori
da umrljeh za stupaja
prem je visok put od raja.

Er tko da te ne vjeruje,
kad te u svakoj stvari otkriva?
tko da ne ufa, kad te čuje
svud i pozna milostiva?
tko za tobom da ne gori,
kad što 'e lijepo ti lijep stvori?

Pokornica pokrijepljena
s vjere, ufanja i ljubavi,
kojoj ljubav neizrečena
prave u jadu slasti objavi,
eto uzmaža rajom sada
ljuvenoga slasti od jada;

ter kô uzgori leti ureda
koja iz voda zraka sine,
kad se mjesec noćno ogleda
valovite sred pučine,
leti i ona za u raj doći,
plačna iz mora, hridne iz noći.

Gre rajskoga put svjetlila
nać ufanu rados bližu;
dvorni anđeli sklada'u krila
ter je u kola jasna uzdižu,
noseć na dan nju mnokrati
boga očito za uživati.

Nu prostite, vječni dvori,
ako za moć sreću izrijeti
slavne vile, k vami gori

i ja uzletim môm pameti
i umrle slikom sjene
dike upišem neizrečene.

A ti, o srećna ljubovnice,
kâ vrh sebe uznesena
sad privišnjje gledaš lice
bez promjene sved blažena,
spusti jedan zrak i njime
u spijevanju prosvijetli me.

Nad visinam uzvišeno
stanje rajsko nejma mjere
kôm sej nebo podloženo
tle čestito sobom stere,
da kô zemlja nebu ovemu
za podnožje nebo 'e njemu.

Nebo od neba tijem se veli,
njime sunce svjetlos prima,
on zvjezdama zrake dijeli,
pače zrakom zrake otima,
er svjetlosti vas zrak svoje
neophitno božanstvo je.

Količak je vrh od svita,
van kojega stvora nije,
prem toliko plemenita
svo'em uresom zgrada opstrije,
ter bez izmjene od godišta
sve je pod njom, nad njom ništa;

vrh temelja neumrlosti
sto'i na plećijeh svijeh vremena
stvorna od same, znaj, radosti,
same od slave sastavljena,
čijem njoj za dat ures taki,
bog istrati sve što 'e jaki.

I ako u višnjju svijes kada se
začuđenje vidi pasti,
reci da u njoj snbiva se
svestvoritelj svo'om oblasti
i priuzet odasvudi
svemogućtvom svo'em se čudi.

Tuj posijeda duh stečenu
sved pohlepno čes najsladu;
tuj kî žude, slas žuđenu
od žuđenja veću nađu;

tuj nije žudjet, er najpreče
prid požudom darov teče.

Tuj ognjeno srce očima
vidi dobro svo'e najveće,
videć ljubi, ljubeć ima,
a imajuć zna da neće
dogodit se vik da izgubi
sve što ima, vidi i ljubi.

Tu je duši ljubovnici
trijebi što joj rados dava;
nijesu srećni blaženici
neg čestitos, sreća i slava;
sve što imaju, mogu i što su,
slados, rados, blaženstvo su.

Piši što se željet more,
zbiraj pisôce odsvudijera,
bud' lis zemlja, ingvas more,
zraci od dana zlatna pera, -
sve što željom mož začeti,
potpisano tuj bit će ti.

Čini anđelske misli ujedno
da se s ljudskijem mislim stanu
i sve misli tanko i uredno
smisle u jednu miso izbranu, -
sva ta miso doprijet neće
što tvâ duša gori steć će.

U ove slave Mandalijena
za došaste zaklad česti
još u život bi viđena
vrh anđelskijeh krila uljesti
na uzdisani celov svoga
ljubovnika ljubjenoga.

Ter božijeme zrakom tada
prosvijetljena plamenito
sve što 'e vidjet lijepo ikada,
vidje u višnjem licu očito,
i upli svijesti punom čuda
u beskrajnos svijeh razbluda.

Sve što prosi, sve što uzdisa,
sve što ognjeno žudje, steće
i pokoru, s koje izdisa,
priblaženu zazva i reče,

pričestite reče svoje
sve minute nepokoje.

Kô cvijet zoru, sunce zora
pazi i tako život prima,
ona vječno sunce odzgora
nepomičnijem zrči očima,
pače u pogled srećan viku
dušu obraća svukoliku.

Ne umrije, zasve da od slasti
čezne, gine, snébiva se,
er ne može smrtim pasti
tko sve dobro ćuti uza se,
i kroz pravu rados mnogu
žive bogom, bogu, u bogu;

ter je uspeta njeko, o bože,
na božanstvo tijem darima,
er sve što ti možeš, može,
i sve što ti imaš, ima,
s tobom sljubjena i stućena,
u te stvorna i obraćena.

Opojena tijem u slavi
i u božanstvu raskriljena
po veselju, po ljubavi
cavti u sebi božanstvena,
ni se drugo spomenjiva
neg da ljubi i da uživa.

Tako puna uživanja,
nu ne viku nasitjena,
sred pokorna hridna stanja
svojijem suzam bi vraćena,
da unaprijeda bez gorkosti
plaće od mira i od dragosti.

Kô za suncem, kad zapade,
još svijet drži zraka dio,
kô za zorom, zađe kade,
još žuberi slavic mio,
tać i s rajom rastavljena
još raj ćuti Mandalijena.

Zatoj ona k stvorim veće
ne obzire se umrlima;
njoj vidjene rados sreće
sva ćutjenstva priuzima,

dokle odloži najposlije
što joj podnijet srcem nije;

kliče: »Gdje sam, što sam, kako,
po kom čudu još na svijeti?
Ja li mogoh višnji ikako,
kâ sam ništa, zrak vidjeti?
Od pravde li vječne lica
smjeh pogledat ja grešnica?

Vidjeh! ah ne vidjeh, bože,
ni bih jaka vidjet viku,
er kô izmjeran vid da može
neizmjernu vidjet diku?
Nu opet duša mâ vesela
govori mi da 'e vidjela.

Da ako vidjeh, me gledanje
bi li u tijelu? bih li živa?
Znam i ne znam, i me znanje
ista svjetlos opsjenjiva;
vrhnaravni zrak koji je,
što mi kaže, sobom krije.

Kako vidjeh ne znam; ali
znam što vidjeh da je istino;
pogledi su mo'i poznali
bitje, o bože, tve jedino,
i kâ zatijem osta u meni
ne vara me plam ljuveni.

Ah tač ljubim, da me u sebi
srce i život jes i nije:
duh je ljubeć većma u tebi
negli u tijelu, stanom gdi je;
i u tijelu je, hoteć time
da te i tijelo ljubi š njime.

Ah ljubi te š njim i tilo
ter ljubeći ne počiva;
samu u suzah roni milo,
u besjedah samu otkriva,
samu uzdiše, moj pokoju,
samu odiše ljubav tvoju.

Ti s mâ svrha, kruna, ufanje,
veličanstvo, slava i scjena,
straža, pomoć, put, vladanje,
otkup, plata, lijek, zamjena,

želja, utjeha, slas, ćutjenje,
srce, život, duša i htjenje.

Tebe molim i zazivam,
ištem, prosim, slijedim, stižem,
mislim, žudim, spomenjivam,
štujem, klanjam, dim, uzdižem,
ćastim, dvorim, scijenim, gledam,
slavim, glasim, pripovijedam.

Nu zasve toj, nije moć moje
plame istakmit s tvôm ljepotom,
premda ljubim, koliko je
moćna snaga s svijem životom;
ah za uzmnožit ljubav mnogu
želim ljubiti već neg mogu.

Ah za ražec još plam jači
svakćas mu svijes srce pita:
'Naricaj mi i tomaći,
srećna o svijesti i ćestita,
što 'e bog, koga vidje, i što je
prizamjemo bitje svoje?'

Odgovaram srcu momu:
'Bog kroz slavu sto'i najveću
vas opsjenjen bitju u svomu;
ah jaoh bog je, koga neću
ni ja izrijeti vik vidjena
ni ti doprijet izrećena.

Bog je, o komu da i znaš malo,
za ljubiti ga to 'e zadosti,
er to 'e veće neg sve ostalo
blago umrljeh od ljeposti,
i ako u znanju tvom malo je,
znaj da u sebi neizmjerne je.

Bog ne samo rijeći od ljudi
neg i pamet još nadlijeta,
kâ po umrljeh slikah sudi,
er njih samijeh pozna i sreća;
tmasto misli, er vidjene
same joj su svijeta sjene.

Tijem najbolje boga znamo,
kad mislimo što bog nije:
nije bog svjetlos, ku gledamo,
nije bog nebo, ke nas krije,

nije bog sunce, komu plami
sunčani su pod nogami;

nije bog blago, carstvo i scjena
ni stvorene dike dio
neg kom služe sva stvorena;
nije bog slavan, lijep i mio
neg pričudna i pričista
slava, milos, ljepos ista.

Što 'e bog pitaš? On je tko je,
er mi pri njem, rijet ću, nismo
i u nam što je i koliko je,
sve mi iz njega primili smo;
sve što jesmo pod zvjezdami,
on je veće neg mi u nami.

Što 'e bog pitaš? On je u sebi
duh prilijepi kijem sva gore;
blažen biti komu 'e trijebi
i neblažen bit ne more;
kî 'e sad sve što sved bio je,
i sved bit će sada što je.

Što 'e bog pitaš? On prije vikâ
u beskrajnoj neumrlosti
sebi 'e slava privelika
i priuzmnožnom sebi 'e dosti,
sebi plata i dostojanje,
sebi družba, blago i stanje.

Što 'e bog pitaj sve što gledaš:
'On sve 'e svemu!' zavapit će.
Pita' i tvoj grijeh prid kijem predaš;
'Sve je on što ja nijesam' rit će.
Pitaj rajske svijesti i rijeti
inokupno one će ti:

'Neizrečan je i neophitni,
neprimjerni, nesmišljeni,
nepočeti, nedospitni,
netelesni, neockvrnjeni,
nepodložni, nedobiti,
nepomični, neizmjeniti.'

Svojoj skroven u svjetlosti
priuzvišeni bog pribiva,
sved na istoku čestitosti,
sved u podne bitja živa;

tako slavan kô zamjieran,
tač zamjieran, kô neizmjeran.

Svakčas stvara svo'e stvorenje,
čijem ga hrani pun pokoja;
ruka mu je svo'e hotjenje,
stupaj mu je stavnos svoja,
riječ mu 'e djelo, pogled znanje,
život rados i uživanje.

Nije on vani i sve optječe,
nije zatvoren i sve puni,
svud nekrenut leti i teče,
sve uzdrži, resi i kruni;
svud je i samo ondi nije
grijev i zloba stanom gdi je.

Pače bud' ne po ljubavi,
i tu 'e s pravdom, kâ gre tiha,
er s osvetom blag se objavi
i pedepše manje od griha,
ter milosti na njegove
pedepsom nas istom zove.

Svud je i vazda, i kud pođe,
s mjesta u mjesto on ne hodi;
i gdje priđe, ne pridode,
otkle pođe, ne othodi;
svijeta u dijelijeh vas stanuje,
kako u svemu vas svijetu je.

On nevidjen sve zamijera,
vidjen slavne čini u njemu;
on bez mjere svemu 'e mjera,
on bez svrhe svrha 'e svemu,
on bez mjesta stvor umrli
nesvršenijem mjestom grli.

Sreća i zakon volja 'e njemu,
kôm sve vlada stvorenje ovo;
udes vjerno robuje mu
na trenutje brz njegovu;
česti, kojijem svijet mijeni se,
o njegovu htijenju vise.

Smrt se ista mu služiti diči
i na njegov glas se oziva;
isto ništa božjom riči
svo'u neplodnos usplođiva,

da na svjetlos provru gori
prazne iz tmine lijepi stvori.

On na krilijeh časa hrlih
vrijeme s nebom vrti odzgori
ter promjena pune umrlih
bro'i stupaje suncu i zori,
i što 'e prije i poslije
vremenitijem krugom vije.

Ne pristaje tač hrleći
pod pristoljem božjem vrijeme,
sve zanoseć i vrteći
kolovratom žderljivijeme,
dokle i njega ne proždere
vjekovitos, kâ 'e bez mjere, -

vjekovitos, koja neće
svršit, kako nije početa,
kâ 'e hip jedan, nu slijedeće
i minuto sve susreta,
kâ u dijele nerazdiona
sveđ je i bit će što 'e sveđ ona:

kôm bog žive, ne vremenom,
mjerom tijeka nebeskoga,
er nije mjerom moć svršenom
mjerit život neumrloga,
kî sabira krilo u svoje
što bit ima, što bi i što je.

Još prije nego iz ničesa
probudena svjetlos ova,
za opstrijeti sva nebesa,
svo'e zlaćeno platno osnova
i u skupu jedne dike
stvari ukaza svijem razlike;

još ne opkruži sinje more
žalim zemlja stavna i dična,
ni kruniše zemlju gore,
goru vijenci dubja obična,
kitno dubje plod bez broja,
slas i ljepos voće svoja;

odvijek svijesti svôm prislavnom
razumijuć bitje svoje
i mudrosti nepristavnom
ophiteći sve on što je,

bog neizmjeran neizmjernoga
rodi u sebi sebe istoga.

Ovo 'e vječni sin, sve od svega,
dobro od dobra, bog od boga,
riječ od znanja privišnjega,
slika ispuna ćaćka svoga,
š njim različna, š njim jedina,
ista bitjem, sopstvom ina.

Sina ljubeć s svom naravi,
ljubit sebe ćaćku 'e trijebi;
i sin istom sveđ ljubavi
sebe i ćaćka ljubi u sebi;
tijem odišu srećno u njima
vječnu ljubav sličnu obima.

Ovo 'e ljubav koju slidiš,
o me srce, duh prisveti,
kijem što vidiš i ne vidiš
uređeno bi na svijeti,
kî s potopom svijeh dobara
slazi u naše duše odzgara.

Nesmiješani, nerazdioni,
gdi 'e njih jedan, svi su š njime
i djeluju sveđer oni
svemogućstvom združenime;
ne to er im je pomoć trijebi,
neg er jedna stvar su u sebi.

Tri su u jednom i naredan
jedan u tri sklad pozna se;
svi tri ujedno bog su jedan,
svi tri bog su naponase;
u tri sopstva bog isti je,
sopstvo s sopstvom isto nije.

Dvor zamjeran na tri strane,
vječna rijeka u tri traka,
dub sverodni u tri grane,
rajska svjetlos u tri zraka,
i svemu u svem svi jednaci
traci, strane, grane i zraci.

Prvi 'e život živ, drugi je
iz života život slavni,
od života svijeh treći je
oživitelj vrhnaravni;

jedan sopstvo sobom ima,
jednijem jedan, jedan dvima.

Ter kô u nami duša 'e jedna,
htijenje, razbor i spomena,
tač vjeruje svijes pravedna
da u bogu svijeh vremena
sred jedinstva vik pričista
tri su stvari sve stvar ista.

O me srce zatravljeno,
ovo 'e tvoga raj pokoja,
ovo 'e dobro tve žuđeno,
tvâ razbluda, ljubav tvoja,
ljubav vrhu srebra i zlata,
tve ljuvezni kruna i plata.

Ovo 'e tvoj bog, koga mnogu
čijem slavu izrijet moj duh trudi,
ni ljeposti svo'oj ni mogu
zadovoljit môj požudi;
ne mogu izrijet, a o njem riti
ne mogu se nasititi.

Tijem ljubi ga ljubovnika,
čezni, veni, kopni, gori,
čin' da ljubav privelika
tijelo satre, sprazi, umori
i š njim mrtvijem zemlji ostavi
sve zaprijeke tve ljubavi.

Njega ljubi gdi 'e sve blago,
njega hvali gdi 'e sve slavno,
njega grli gdi 'e sve drago;
njega uživaj gdi 'e sve stavno:
ti već ne ti neg on budi
u nj stvorena po razbludi.«

Dospje, er podnijet jaka nije
već neizmjerni plam psima;
gine i oganj u njoj kî je,
što je umrlo iz nje otima,
nju pritvara i nje dike
za blaženstva resi uvike.

Ter već dostojna i spravljena
za čestitijeh zgar visina,
božjijem tijelom pokrijepljena
slavna iz ruke Masimina,

od ljuvezni umrije i svoga
za sved̄ steče žuđenoga.

A sad, sveta diklo, koje
obrah ljubav uzdisati,
okrunjeno čelo tvoje
milostiva na me obrati
i u spijevanju mom veselo
primit želju htjej za djelo.

Željeh doprijet pjevajući
privisoke hvale tvoje,
ke sâm Jezus svemogući
njegda slično spovijedo je, -
željeh, ali nejma moći
sunce uresit sjena od noći.

Nu ako nebo srca gleda,
ter je i želja s dostojnosti,
daj mi, ah daj mi da unaprijeda
moj grijeh žalim tvôm žalosti,
pak da ljubim gori u slavi
tvoga draga tvôm ljubavi!

Svrha osmoga i najposlednjega uzdisanja